

NOVADNIEKS

LAIKRAKSTS • AGLONAS • LĪVĀNU • PREIĻU • RIEBIŅU • VĀRKAVAS • NOVADAM

● OTRDIENA, 2013. GADA 22. JANVĀRIS ● Nr. 6 (8277) ● Cena mazumtirdzniecībā Ls 0,53

Tuvojas eksāmenu laiks skolās

3. lappusē

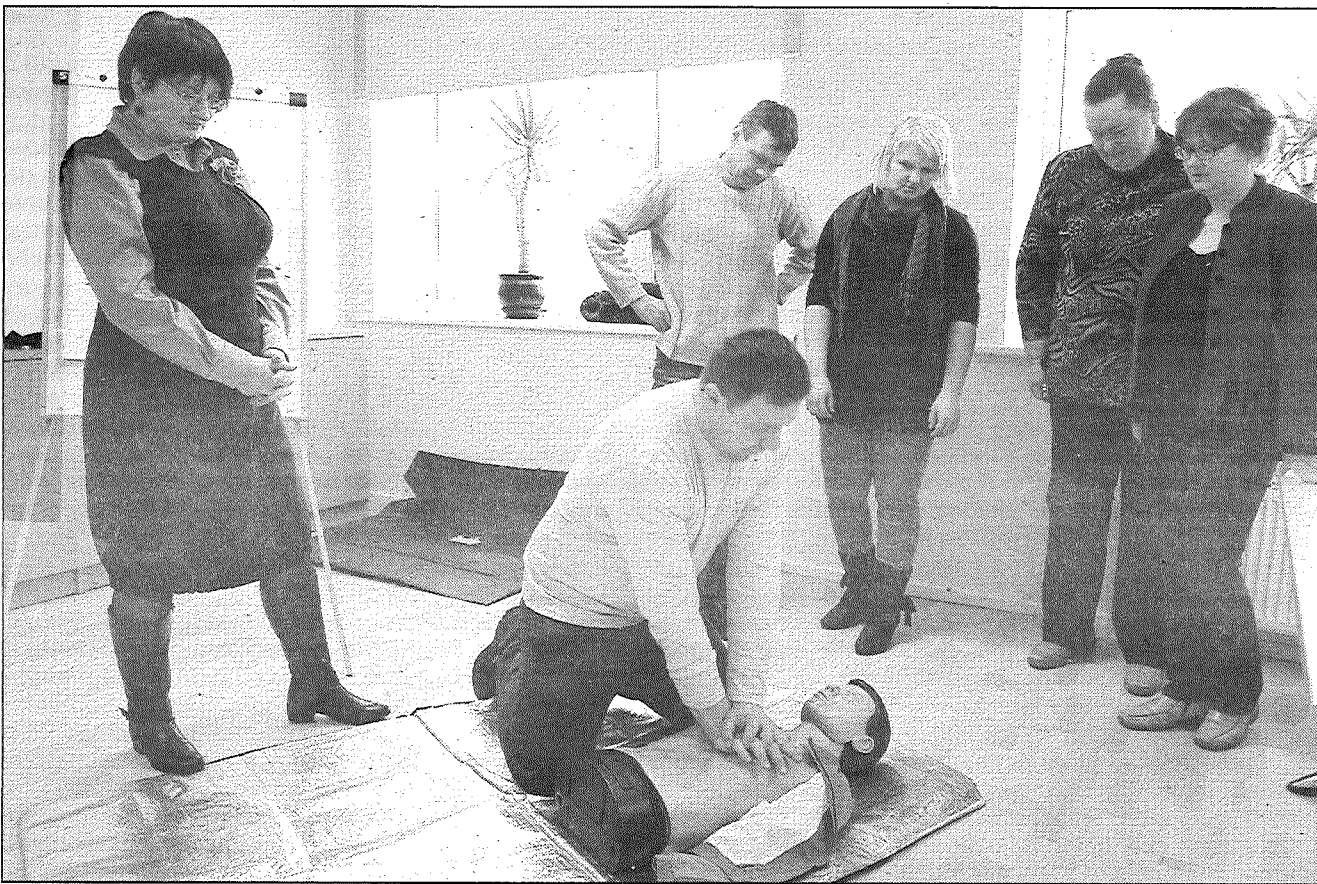
Cigliņš — jauns kalns Vārkavā

5. lappusē

Zveja Norvēģijas fjordos

7. lappusē

Nebaidīsimies sniegt pirmo palīdzību

● Kā sniegt pirmo palīdzību, — šis zināšanas nepieciešamas katram cilvēkam un daudzu nozaru darbiniekiem noteiktas pat ar normatīvajiem aktiem darba drošības likuma ietvaros. Aizvadītās nedēļas nogalē Preiļos šādas zināšanas atjaunoja, papildināja vai ieguva no jauna kursantu grupa, ko mācīja lektore pirmās palīdzības sniegšanas jautājumos Linda Ostrovska (no kreisās) un Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta darbinieks Haralds Lučkovskis (attēlā pie manekena demonstrē atdzīvināšanas paņēmienus). Foto: A. Šņepsts

Divas dienas — aizvadītajā piektdienā un sestdienā — Preiļu novada bērnu un jauniešu centrā notika kursi «Pirmās palīdzības sniegšana». Nodarbības vadīja SIA «Liksnašs nams» izpilddirektore, mācību centra vadītāja, lektore pirmās palīdzības sniegšanas jautājumos Linda Ostrovska un Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta darbinieks Haralds Lučkovskis. Sadarbojamies ar Valsts izglītības satura centru, kas organizē nometņu vadītāju kursus, «Novadniekam» pastāstīja Linda Ostrovska, un tādi pirms gada bija organizēti arī Preiļos. Aizritējis laiks, un atkal esam Preiļos pēc novada bērnu un jauniešu centra direktores Aijas Caunes uzaicinājuma.

Kursu dalībniekiem tika sniegtas pašas jaunākās zināšanas par to, kā palīdzēt cilvēkiem — pieaugušajiem, bērniem, ku-

riem radušās pēkšņas veselības problēmas, gūtas traumas ekstrēmās situācijās uz ūdens, autoavārijās, saskarsmē ar dzīvniekiem un citviet. Cilvēkiem ir jāzina, kā palīdzēt gan saviem tuviniekiem, gan arī citiem, kas nokļuvuši nelaimē uz ielas, transporta līdzekļos, darbavietās. Ļoti svarīgi, lai šādas zināšanas būtu skolotājiem, jo skolās bērni pavada lielu dienas daļu, un, ja ar viņiem kas nelāgs atgadās, tieši pedagogam jābūt pirmajam, kas var sniegt palīdzību.

Pirmās palīdzības programmā, ko apguva kursu klausītāji, bija ietvertas 17 dažādas tēmas, uzsverot tām kopīgo, ka jebkura palīdzība cietušajam sākas ar tūlītēju neatliekamās medicīniskās palīdzības izsaukšanu, kā arī noskaidrojot, kas ar cilvēku ir noticis. No tā atkarīga tālāka rīcība. Piemēram, jāatslēdz elektrība vai gāze, jānorobežo avārijas vieta. Darbības jāveic, sargājot arī pašam sevi, neapdraudot savu dzīvību.

Turpinājums 3. lappusē.

ABONĒTJIET «NOVADNIEKU»

«Latvijas Posta» nodaļās,
pie pastniekiem,
«Novadnieka» redakcijā
Brīvības ielā 14, Preiļos,
un interneta mājas lapā
www.novadnieks.lv
sadalā «Abonēšana».

**ABONĒ ŠODIEN,
SANEM LAIKRAKSTU
PĒC PIECĀM DIENĀM.**

ZIŅAS

Grāveru pamatskola turpina mainīties

Rīgas un visas Latvijas Metropolita Aleksandra (Kudrjašova) Grāveru pamatskola Aglonas novadā sākusi projekta «Turpini mainīties!» īstenošanu, turpinot jau 2009. gadā iesāktu dalību iniciatīvā «Pārmaiņu iespēja skolām».

Kā informē projekta direktore Ivita Platonova, no šī gada janvāra līdz novembra beigām pamatskolas daudzfunkcionālā sabiedriskā centra darbības ietvaros notiks pasākumi un nodarības, kas būs saistošas dažāda vecuma vietējo iedzīvotāju interesēm un vajadzībām.

Sadarbībā ar Sorosa fondu Latvija, Aglonas novada domi, Grāveru pagasta pārvaldi un pagasta kultūras un izglītības darbiniekiem līdz rudenim sabiedriskajā centrā notiks daudzveidīgas aktivitātes: datorkursi, angļu valodas un uzņēmējdarbības pamatu kursi, deju nodarības bērniem, teātra nodarības, amatnieku darbnīcas, bet vasarā — dienas nometne bērniem.

Vārkavas novada pašvaldība piedalīsies “Ēnu dienā 2013”

Ēnu diena ir pasaulē populāra karjeras izglītības akcija, kuras laikā skolēni apmeklē kādu darba vietu un četru sešu stundu garumā vēro interesējošās profesijas pārstāvja darba ikdienu. Latvijas Ēnu diena ir biznesa izglītības biedrības Junior Achievement – Young Enterprise Latvija (JA-YE Latvija) reģistrēta preču zīme. Ēnu dienas akcijas mērķis ir iepazīstināt skolēnus ar dažādu profesiju un nozaru prasībām, lai palīdzētu jauniešiem izvēlēties profesiju un atbilstoši sagatavoties darba tirgum, kā arī demonstrētu saistību starp izglītību un karjeru, rosinot skolēnus nopietni pievērsties mācībām. Veidojot sadarbību starp skolu, sabiedrību un darba vidi, akcija sekmē jauniešu integrāciju sabiedrībā un darba tirgū nākotnē.

Vārkavas novada pašvaldība šajā akcijā piedalās otro gadu. Pērn skolēnu atsaucība bija liela — kopumā pašvaldības iestāžu darbiniekus «ēnoja» 51 «ēna». Šogad Vārkavas novada pašvaldība skolēniem piedāvā kļūt par «ēnu» novada pašvaldības domes priekšsēdētājam, pašvaldības izpilddirektoram, komunālās saimniecības vadītājam, sociālā dienesta vadītājam, kultūras centra vadītājam, projektu vadītājam, bāriņtiesas priekšsēdētājam, Vārkavas pagasta pārvaldes vadītājam, Rožkalnu pagasta pārvaldes vadītājam, Vārkavas vidusskolas direktori, Vārkavas pamatskolas direktori, Rimicānu pirmsskolas izglītības iestādes vadītājam, Vārkavas novada sporta skolas direktoram, informācijas un atbalsta centra «Vanagi» vadītājam, ģimenes ārsti, psiholoģei, sabiedrisko attiecību speciālistei.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Vilks atzīts par labāko finanšu ministru Eiropā

Finanšu ministrs Andris Vilks (V) atzīts par 2012. gada labāko finanšu ministru Eiropas reģionā. Augsto novērtējumu piešķīris starptautiskais biznesa un finanšu izdevums «The Banker», atzinīgi novērtējot paveikto darbu Latvijas finanšu situācijas stabilizēšanā un izaugsmes veicināšanā, portāls «Apollo» uzzināja Finanšu ministrijā. «Saņemt atzinību kā gada labākajam finanšu ministram Eiropas reģionā ir liels pagodinājums, jo šis apbalvojums atspoguļo ne tikai Finanšu ministrijas, bet arī citu ministriju un valdības kopējo darbu krīzes pārvarēšanā. Mums visiem bija izvirzīts kopīgs mērķis, kas jāsasniedz. Vienotie centieni, pārdomāta un mērķtiecīga rīcība, kā arī ticība saviem spēkiem sekmēja grūtību pārvarēšanu, vienlaikus veicinot arī ekonomikas izaugsmi. Šogad mums priekšā ir jauni izaicinājumi, tostarp arī pievienošanās eirozonai, līdz ar to kopējais darbs būs vēl nozīmīgāks,» uzsvēra finanšu ministrs Andris Vilks. Finanšu izdevumā norādīts, ka Latvija bija viena no ekonomiskās krīzes vissmagāk skartajām valstīm, tāpēc jo īpaši uzticams paveiktais darbs izaugsmes veicināšanā. Aizvadītajā gadā Latvija sevi pierādīja kā visstraujāk augošu valsti Eiropas Savienībā. Un, lai gan ceļš uz šo sasniegumu nebija vienkāršs, sasniegtais rezultāts acīmredzami ir atjaunojis pārliecību par saviem spēkiem un arī devis iespējas sekmīgi emitēt obligācijas starptautiskajos finanšu tirgos. Katru gadu prestižais pasaules banku un finanšu nozares žurnāls «The Banker», kuru kopš 1926. gada izdod Lielbritānijas dienas laikraksts «Financial Times», izvirza pretendentus balvu saņemšanai dažādās kategorijās vairākās valstīs. Apbalvojumi tiek piešķirti, ņemot vērā rūpīgu aptauju, bet gala lēmumu par uzvarētāju pieņem izdevniecības izvirzīta žūrija.

Pabrikas: Mūsu jaunatne ir aptaukojusies, nopīpējusies un pavisam nesportiska

Aizsardzības ministriju (AM) satrauc jauniešu sliktā veselība un fiziskā sagatavotība, tāpēc tuvākajā laikā tā aktualizēs problēmu iespējamos risinājumus, lai nākotnē nodrošinātu nepieciešamo karavīru skaitu, aģentūrai LETA pastāstīja aizsardzības ministrs Artis Pabriks. Par jaunatnes novērtējumu aizsardzības ministrs puda viņam neierasti skarbu viedokli, jo tieši aizsardzības ministra pakļautībā esošajam Rekrutēšanas un Jaunsardzes centram, kurš vērtē potenciālos karavīrus, ir pieejami vislabākie dati par jauniešu veselību un fizisko sagatavotību. «Mēs pašlaik gatavojam informāciju Veselības un Izglītības un zinātnes ministrijām par to, ka mūs satrauc stāvoklis, kāds ir jaunatnei, jo, vienkāršiem vārdiem runājot, mūsu jaunatne ir ne tikai mazskaitlīga, bet arī aptaukojusies, nopīpējusies un pavisam nesportiska. Katru gadu šie rādītāji paliek arvien sliktāki,» uzsvēra Pabriks. Nozares ministrijām būtu nepieciešams pievērst lielāku uzmanību bērnu un jauniešu veselībai un fiziskai sagatavotībai un kopīgi valdībā meklēt problēmas risinājumus. Tajā pašā laikā Pabriks atzīst, ka tikai valsts iesaistīšanās jauniešu veselības uzlabošanā augļus nenesīs – tam nepieciešama arī vecāku atbildība par savām atvasēm. Demogrāfiskā situācija Latvijā rekrutēšanu ar katru gadu padara arvien sarežģītāku, jo saskaņā ar demogrāfijas prognozēm līdz 2020. gadam vecuma grupā no 15 līdz 24 gadiem paredzams nozīmīgs darbaspēka samazinājums, kas pamatā saistāms ar ļoti zemo dzimstību 90. gados. Tāpat arī rekrutēšanu ļoti būtiski ietekmē jauniešu sliktā fiziskā sagatavotība valstī kopumā. Statistika rāda, ka Latvijā tikai 23,2% skolēnu fiziskās sagatavotības rādītāji ir augsti vai virs vidējā līmeņa. Tas arī ir iemesls, kādēļ, stājoties profesionālajā militārajā dienestā, 2012. gadā fiziskās sagatavotības pārbaudē nenokārtoja pietiekami daudz kandidātu. Otra problēma – jauniešu sliktais veselības stāvoklis, jo ar katru gadu arvien vairāk ir tādu kandidātu, kuriem ir dažādas veselības problēmas, tostarp nopietnas mugurkaula un vairogdziedzera problēmas. Nerisot problēmas, tostarp nepaaugstinot jauniešu fizisko sagatavotību, Latvijas armija 2018. gadā, iespējams, nespēs uzņemt vajadzīgo karavīru skaitu, aģentūrai LETA šonedēļ atzina Rekrutēšanas un Jaunsardzes centra direktors Druvis Kleins.

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs – SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 65307057, mob. tel. 29410288 (redaktorei), 65307057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

žurnālistiem – 65307058, mob. t. 22079178.

Fakss 65307057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikraksta publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (otrdien, piektdien).

Patiesa mīlestība izpaužas nelaimē. Līdzīgi ugunīņai, tā spīd spožāk, jo biežāka ir nakts tumsa.

(Da Vinči)

Saeima noraida priekšlikumu par PVN samazināšanu apkurei

Saeimas deputāti 17. janvāra sēdē noraidīja politiskās apvienības «Saskaņas centrs» (SC) frakcijas sagatavotos grozījumus likumam «Par pievienotās vērtības nodokli», kas paredz samazināt pievienotās vērtības nodokļa (PVN) likmi no 12% uz 5% iedzīvotājiem, kuri pērk un patērē siltumenerģiju mājdzīvokļos. SC priekšlikums paredzēja, ka pazeminātā PVN likme jāpiemēro līdz 2015. gada 1. janvārim.

«Janvārī Latvijas iedzīvotāji, saņemot apkures rēķinus, izjuta šoku. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, rēķini palielinājušies vidēji par 60% līdz 70%. Acīmre-

dzami, ka desmitiem tūkstošu ģimeņu nespēs laikā norēķināties par apkuri, iekrāsies parādi, savukārt komunālie uzņēmumi cietīs, nesaņemot maksājumus. Zaudētājos būs arī valsts: ja patērētāji nespēs norēķināties par piegādāto pakalpojumu, arī valsts budžetā neienāks daļa no plānotā PVN par siltumapgādi,» grozījumu nepieciešamību skaidroja deputāts Ivars Zariņš (SC).

SC arī vērsa uzmanību, ka, pēc Latvijas Pašvaldību savienības datiem, jau pagājušā gada rudenī 40% ģimeņu nespēja laikus norēķināties par siltumu, savukārt Rīgā iedzīvotāju parādi par apkuri jau pārsniedz 26 miljonus latu. «Valdošajai koalīcijai jābeidz nīrgāties par cilvēkiem un jādara viss, lai sum-

mas rēķinos būtu mazākas,» uzsvēra Zariņš.

SC frakcijas deputāti arī pagājušajā gadā divas reizes iesniedza līdzīgus priekšlikumus grozījumiem, bet tie netika atbalstīti.

Kā ziņots, arī portālā «Manabals.lv» sāka parakstu vākšanu par pievienotās vērtības nodokļa (PVN) samazināšanu apkurei, liecina informācija portālā.

Jau informēts, ka pērn novembra sākumā Saeimā atbalstu neguva Zaļo un zemnieku savienības (ZZS) frakcijas izstrādāti grozījumi likumā «Par pievienotās vērtības nodokli», kas paredzēja siltumenerģijas piegādēm iedzīvotājiem piemērot pievienotās vērtības nodokļa (PVN) samazināto likmi 5% apmērā.

Vērtēs iespējas paaugstināt minimālo algu un neapliekamo minimumu

Gatavojot 2014. gada budžetu un ievērojot fiskālās iespējas, tiks vērtētas iespējas palielināt minimālo algu un neapliekamo minimumu, norāda Finanšu ministrija (FM), reaģējot uz Eiropas Komisijas (EK) kritiku aizdevuma pēcprogrammas misijas otrajā ziņojumā, informē portāls «Nozare.lv». FM arī atzīmē, ka pēdējos gados mūsu valsti ir nodrošināta stingras fiskālās politikas īstenošana.

Kā ziņots, EK brīdinājusi, ka «ekonomiskās situācijas un budžeta rezultātu uzlabošanās novedusi pie zināma atslābuma tālāko centienu realizēšanā, kas novedis pie vairākiem politiskiem soļiem, kas ir pretrunā ar EK rekomendācijām Latvijai un pēdējo noslēgto papildinājumu sprasšanās memorandam». Tas īpaši attiecas uz pērn maijā pieņemtajiem nodokļu samazinājumiem, paziņojumu par trīs gadu stratēģiju privātpersonu ienākuma nodokļa samazināšanai, vienlaikus atliekot plānus palielināt ar ienākumu nodokli neapliekamo minimumu, lai palīdzētu maznodrošinātajiem, 2012. gada vidū pieņemtajiem budžeta grozījumiem, kas satur punktus, kas ir pretrunā ar EK tikai dažas nedēļas iepriekš pieņemtajām rekomendācijām Latvijai, kā arī uz garantēto minimālo ienākumu samazināšanu un finansēšanas decentralizāciju no 2013. gada.

Komisija arī atgādina Latvijai par nepieciešamību pieņemt fiskālās disciplīnas likumu, kas būtu «apdrošināšanās pret iespējamām politikas kļūdām nākotnē».

FM Komunikācijas nodaļas vadītājs Aleksis Jarockis biznesa portālam «Nozare.lv» uzsvēra, ka no 2013. gada vidus par desmit latiem līdz 80 latiem tiks palielināts ar nodokļiem neapliekamais minimums par apgādībā esošu personu. Savukārt lēmums par iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmes samazināšanu tika pieņemts, lai sekmētu Latvijas ekonomikas konkurētspēju Baltijas valstu vidū, pielīdzinot darbaspēka nodokļu

slogu kaimiņvalstu līmenim.

Komentējot EK pausto viedokli, FM atzīmē, ka pēdējos gados mūsu valsti ir nodrošināta stingras fiskālās politikas īstenošana – ievērota fiskālā disciplīna, veikti pasākumi, lai samazinātu vispārējās valdības budžeta deficīta apmēru, kā arī īstenoti pasākumi, lai atjaunotu valsts ekonomisko attīstību.

Ekonomiskā krīze noteica nepieciešamību veikt pretciklisku fiskālo politiku, tas ir, būtiski samazināt izdevumus un palielināt nodokļus laikā, kad iekšzemes kopprodukts (IKP) atradās ievērojami zem potenciālā līmeņa, lai izvairītos no mūsu valsts bankrota. Šāda politika radīja nepieciešamību mazināt krīzes laika negatīvo ietekmi – it īpaši uz mūsu valsts iedzīvotājiem, kas smagi izjuta ekonomiskās krīzes sekas. Ievērojot šo apstākli, tika pieņemti 2012. gada budžeta grozījumi, kā arī šogad un 2014.-2016. gada fiskālajā politikā paredzēti kompensējoši pasākumi, dodot iespēju finansēt kritiski svarīgos pasākumus, kuru atlikšana nav iespējama vai arī ilgtermiņā izmaksātu dārgāk un spējīgāk, skaidro FM.

Īstenojot šos neatliekamās pasākumus, valdība pieturējusies pie apņemšanās arī turpmāk ievērot iepriekšējos gados īstenoto fiskālo politiku, kuras pamatā ir pretcikliskas fiskālās politikas principa ievērošana. Tāpat būtisks fiskālās politikas stūrakmens ir un paliek virzība uz sabalansētu budžetu ekonomiskajā ciklā, kas nozīmē sabalansētu budžetu strukturālā izteiksmē, skaidro FM.

Lai nodrošinātu pretcikliskas fiskālās politikas īstenošanu, izstrādāts un janvāra beigās un februāra sākumā paredzēts pieņemt Fiskālās disciplīnas likumu. Tā pamatā ir nosacījums par ekonomiskajā ciklā sabalansētu vispārējās valdības budžetu, kas tiek nodrošināts ar bilances formulu, kas atkarībā no tā, vai IKP pieaug straujāk vai lēnāk par vidējo pieauguma tempu, nosaka minimālo pārpalikumu, kas jāveido, vai maksimāli pieļaujamo deficītu.

FM arī atzīmē, ka pirmo reizi 2012. gadā tika izstrādāts vidēja termiņa budžeta plānošanas likums «Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2013., 2014. un 2015. gadam», kurā katram likuma perioda gadam tiek norādīti galvenie makroekonomikas un finanšu rādītāji, tajā skaitā vidēja termiņa budžeta mērķi, valsts budžeta finanšu bilances apjoms, maksimāli pieļaujama valsts budžeta izdevumu kopapjoms, maksimāli pieļaujama valsts budžeta kopējais izdevumu apjoms katrai ministrijai un citai centrālajai valsts iestādei un citi rādītāji.

Šāds likums turpmāk tiks gatavots ikgadēji, tādā veidā stiprinot vidēja termiņa izdevumu politikas plānošanu.

Fiskālo politiku patlaban un arī turpmākos tuvākos gadus turpinās noteikt trīs galvenie faktori: valdības deklarācija noteiktā apņemšanās virzīties uz ekonomiskajā ciklā sabalansētu budžetu, saistības ievērot Eiropas Savienības Stabilitātes un izaugsmes paktā noteiktos fiskālās politikas nosacījumus, kā arī atrašanās pēckrīzes periodā.

Kā to atzīst arī EK savā paziņojumā, «strukturālās reformas tiek turpinātas, un skaitliskie budžeta mērķi tiek nemīgi pārsniegti, pateicoties labākai ekonomiskai situācijai un ieņēmumu pieaugumam».

FM turpina sākt darbu pie nodokļu politikas stratēģijā minēto pamatprincipu – izaugsme, stabilitāte un paredzamība – īstenošanas, kā arī sabalansēta budžeta projekta izstrādes. «Es kā finanšu ministrs varu apstiprināt, ka jaunās politikas iniciatīvas tiks izstrādātas tāpat kā līdz šim, ņemot vērā reālās fiskālās iespējas,» norāda finanšu ministrs Andris Vilks (V).

Kā ziņots, EK Latvijas politiku darbu pēc starptautiskās finanšu palīdzības programmas noslēgšanās kopumā vērtē pozitīvi, taču saskata arī zināmu atslābumu valdības sākotnēji izvirzīto mērķu sasniegšanā, kritizējot nodokļu samazināšanu Latvijā.

Nebaidīsimies sniegt pirmo palīdzību

Sākums 1. lappusē.

Kad situācija novērtēta, katrā atsevišķā gadījumā tālākās darbības ir citādas: atdzīvinašanas pasākumi, dzīvībai bīstamas asiņošanas novēršana, palīdzība traumām, ķīmisko apdegumu, saindēšanās, sliktas un citos gadījumos, kas tika iztirzāti atsevišķās tēmās. Piemēram, runājot par tēmu «Slimības», stāstīja, kā palīdzēt kramju gadījumos, kas visbiežāk saistīti ar epilepsijas lēkmi. Saturam cietušā galvu, lai viņš negūtu traumas, un izsauca «ātros», skaidroja lektori, un aizmirsīsim kādreiz mācīto, ka slimniekam mutē jāievieto karote vai kas cits, lai nesakostu mēli, jo sakošanas gadījumā ir ļoti maz. Kad lēkme beigusies, cilvēks jāpagriež uz sāniem, jāiztīra mute.

Vai cilvēki, kuriem nav attiecīgu zināšanu, vispār var uzņemties palīdzības sniegšanu cietušajiem? Vai tādā veidā nevar nodarīt vēl lielāku kaitējumu? Linda Ostrovska skaidroja, ka noteikti jāuzņemas pirmās palīdzības sniegšana līdz brīdim, kad ierodas neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta brigāde. Atbilstoši Kriminālkodeksam, — ja cietušais cilvēks atstāts bez palīdzības, var saukt pie atbildības, bet par nepareizi sniegtu palīdzību sods nav paredzēts. Ja līdz cilvēki neko nedarījis līdz medicīniskās palīdzības dienesta brigādes ierašanās brīdim, cietušais var iet bojā, uzsvēra lektore. Apmēram 96 procentos no visiem nelaiemes gadījumiem, kad cilvēki ir saņēmuši pirmo palīdzību, viņi līdz ar to ir tikuši izglābti. Pirmā palīdzība ir arī neatliekamās medicīniskās palīdzības izsaukšana un cietušā nepašāšana līdz brīdim, kamēr ierodas mediķi. Protams, ir cilvēki, kas neko vairāk arī nespēj darīt, jo paši nogībst, ieraugot ievainojumu, asinis.

No savas pieredzes, kas gūta, vasarā strādājot bērnu atpūtas nometnēs, kā arī masu pasākumos un ūdenstūrisma jomā, Linda Ostrovska zināja stāstīt, ka biežāk nācies sniegt palīdzību saulē pārkaršiem un samazu zaudējušiem cilvēkiem, kā arī traumā gadījumos. Tāpat vajadzējis palīdzēt cukura diabēta

un celiakijas slimniekiem, kam negaidot strauji pasliktinājies veselības stāvoklis.

Viens no jaunākajiem notikumiem Latvijā, kad spilgti bija redzams, kāda nozīme laikus steigties palīgā, ir Jēkabpils lielveikalā izglābtais mazulis. Kad bērna māmiņa atklāja, ka viņas mazais vairs neelpo, ir bez samaņas un krita panikā, LMT veikala darbiniece neapjuka, pirmā izsauca mediķus un līdz ārstu atbraukšanai izpildīja pa telefonu dotos viņu ieteikumus. Pusgadu vecais bērniņš tika izglābts un nodots kvalificētu mediķu rokās. Ir gatavas shēmas pirmās palīdzības sniegšanai bērniem un pieaugušajiem, un pa telefonu tika dotas precīzas komandas, ko darīt. Sieviete darbojās skaidru prātu, saglabājot mieru, — malace, un kaut vairāk būtu tādu cilvēku, — teica Linda Ostrovska. Jebkurā gadījumā, kad zaudēta samaņa, jārikojas atbilstoši atdzīvinašanas pasākumiem, — jānovieto ērtākā pozā, jācenšas sarunāties ar cietušo un noskaidrot, kas noticis, jāizsauc ātrā palīdzība, jāatrodas slimniekam blakus. Ja cilvēks nereaģē, jāpārbauda, vai un kā viņš elpo, jānovieto uz sāniem. Ja konstatēts, ka neelpo, ka smok vai gārdz, jāuzsāk atdzīvinašanas pasākumi — sirds masāža un elpināšana, kas pārmaiņus jāturpina. Lai varētu veikt elpināšanu bez riska iegūt infekciju, jāizmanto maska no aptieciņas, kam noteikti jābūt skolās, darbavietās, uzņēmumos un, protams, automašīnās. Lektore minēja interesantus faktus par atdzīvinašanas pasākumu ilgumu, uzsvērot, ka nevajag zaudēt cerības un nolaist rokas, jo mīlestība dara brīnumus, — kādai sievietei sava vīra dzīvību izdevies atgriezt pēc ļoti ilgi veiktiem atdzīvinašanas mēģinājumiem.

Cilvēkiem ir jābūt līdzjūtīgiem un izpalīdzīgiem. Nedrīkst vienaldzīgi paiet garām arī svešam cilvēkam, kuram kļuvis slikti uz ielas, pieturā, transporta līdzekli, jo, iespējams, ka kādudien pašam būs vajadzīga cita palīdzība. No iespējas nonākt nelaiemes situācijā nav pasargāts neviens. Un labāk būs, ja visi

prātis sniegt teicami apgūtu, perfektu palīdzību, kā arī nebaidīties to darīt.

Latvijā ir liels cilvēku skaits, kas apmācīti pirmās palīdzības sniegšanai, jo šo zināšanu ieguve ir obligāta arī autovadītājiem. Oficiālā statistika liecina, ka šādas zināšanas ir 40 000 valsts iedzīvotāju, salīdzinot ar, piemēram, Poliju, kurā ir 50 000 šādu cilvēku, toties iedzīvotāju skaits daudzreiz lielāks.

Preiļos gan šoreiz, gan iepriekšējā reizē bija laba kursantu grupa, ieinteresēta, atsaucīga, — klausītājus novērtēja lektore.

Kursu klausītāju vidū bija Preiļu novada Priekuļu un Pelēču pamatskolu, kā arī Preiļu novada bērnu un jaunatnes centra pedagogi un tehniskie darbinieki, Preiļu novada krīzes centra Ličos darbinieki, elektronozares speciālists. Viņi atzinīgi novērtēja kursu organizēšanu un tajos gūtās zināšanas. Ruta Rožāne, Priekuļu pamatskolas direktore teica, ka nelaiemes gadījumos iepriekš paredzēt nevar neviens, tāpēc ir ļoti svarīgi, lai pēc iespējas lielākam cilvēku skaitam būtu zināšanas par pirmās palīdzības sniegšanu. Īpaši tas attiecas uz skolotājiem. Viņa pati līdzīgos kursus mācījusies pirms gadiem trīsdesmit, pa šo laiku daudz kas piemirsies, savukārt citas lietas, izrādās, ir mainījušās.

Uz šiem kursiem devos, jo ar bērniem strādāju ne vien mācību stundās, bet esmu arī internāta audzinātāja, teica Sandra Kozere, Pelēču pamatskolas skolotāja. Internātā bērni pavada laiku pēc mācībām līdz vakaram un arī nakti, kad pie viņiem paliek auklītes. Viņām ir nācies dažreiz izsaukt arī «ātros». Dažreiz bērniem ir augsta temperatūra, un arī šādos gadījumos jāzina, ko darīt. Šādas zināšanas iegūstu pirmo reizi, tās ir ļoti vērtīgas gan kā pedagoģei, gan arī kā bērna mātei. Ja būtu vajadzība palīdzēt kādam uz ielas, es neietu garām, taču gribas, lai mana palīdzība būtu pēc iespējas pareizāka. Liels paldies Preiļu bērnu un jauniešu centram, kas šos kursus noorganizēja, uzsvēra skolotāja.

Teņa dienas Lielais rotaļnieks Livānos

17. janvārī Livānu 1. vidusskolā notika Dienvidlatgales novada tradicionālo rotaļnieku konkurss. Tas ir ikgadējs pasākums, kurā pulcējas novada labākie rotaļnieki. Konkursa mērķis ir tradicionālo rotaļu un spēļu apgūšana, popularizēšana, rotaļnieku sagatavošana bērnu un jauniešu vidū, novadu rotaļu un spēļu aktualizēšana.

Konkursā varēja piedalīties visi interesenti gan no bērnu un jauniešu folkloras kopām, gan individuāli rotaļu un spēļu zinātāji.

Katram dalībniekam bija jāgatavo trīs tradicionālas rotaļas vai spēles, kas iemācītas no teicējiem vai atzītas par tradicionālām (no rakstītiem avotiem) un jāiemāca tās pārējiem konkursa dalībniekiem un interesentiem.

Vērtēta tika rotaļnieku prasme saprotami un skaidri izstāstīt rotaļas vai spēles noteikumus; rotaļas vai spēles atbilstība situācijai un vecumam; rotaļnieku pievilcīgums un spēja piesaistīt dalībnieku uzmanību un telpas pārvaldīšana; situācijas izvērtēšana, rotaļas/spēles vadot.

Šogad spēļu un rotaļu konkursam bija pieteikušies 24 dalībnieki. Visus rotaļniekus sveica Livānu bērnu un jauniešu centra direktore Valentīna Poikāne. Kā jau Teņa dienā pienākas, neiztika arī bez jokiem. Pasākumā jautrību ienesa rotaļu rūķis Tenis, kura lomā lieliski iejutās Vārkavas vidusskolas skolotāja Helēna Ērgle un teātra sporta pulciņa dalībnieces skolotājas Lidijs Prisjaginas vadībā.

Par labākajiem rotaļniekiem tika atzīti Simona Lina Liepiņa, Zigmārs Lozda (Vārkavas vidusskola), Madara Vineta Stivriņa, Laura Onzule (Izvaltas pamatskola), Marta Vilcāne, Māra Rudzāte, Rainers Tomass Urujevs (Livānu 1. vidusskola) un Jāzeps Laizāns (Riebiņu vidusskola).

Labākajiem rotaļniekiem būs iespēja piedalīties XXV Vispārējo latviešu Dziesmu un XV Deju svētku Folkloras dienas pasākumā Brīvdabas muzejā.

Konkursa dalībnieki saņēma Livānu bērnu un jauniešu centra diplomus un balviņas.

Paldies tika teikts skolotājam Helēnai Ērglei, Ārijai Bergmanei-Sprūdžai, Ritai Pudānei, Annai Kārklei, Elgai Kursiškai un Silvijai Stivriņai par bērnu sagatavošanu konkursam. Paldies arī skolotājai Lidijai Prisjaginai par to, ka viņa māca saviem skolēniem mīlēt rotaļas.

Tuvojas valsts pārbaudes darbu laiks

Pavisam nemanot jaunajā gadā aizritējis jau gandrīz mēnesis, un tikpat ātri tuvojas arī šī gada valsts pārbaudes darbu laiks. Pirmo reizi šogad vidusskolu beidzējiem pirmais eksāmens notiks neierasti agri — no 26. līdz 28. martam. Skolēniem droši vien pat negribējās ticēt, ka tā norises laiks noteikts skolēnu brīvdienās.

Plašāku informāciju par šī gada valsts pārbaudes darbiem sniedza Preiļu novada izglītības pārvaldes skolu speciāliste Dzintara Šmukste. Uztraukumam par eksāmenu, kas noteikts skolēnu brīvdienās, nav pamata, jo katrai izglītības iestādei patstāvīgi jāpieņem lēmums par nedēļu ilgām pavasara brīvdienām tieši 12. klašu skolēniem (no 2013. gada 19. līdz 25. martam vai no 2. līdz 8. aprīlim). Šādas izmaiņas, nosakot viena eksāmena datumu jau mācību gada laikā, ļaus samazināt skolēnu slodzi un spriedzi

valsts pārbaudījumu laikā maija beigās un jūnijā. Līdz ar to starp valsts pārbaudījumiem būs iespēja paredzēt vairāk brīvu dienu, lai skolēni varētu sekmīgāk sagatavoties nākamajiem pārbaudījumiem un atpūsties pēc jau nokārtotajiem eksāmeņiem. Bez tam arī vispārējās izglītības sertifikāti tiks izsniegti četras dienas ātrāk nekā iepriekšējā mācību gadā. Tos varēs saņemt jau 5. jūlijā. Tas atvieglos skolēnu iestāšanos citu valstu augstākajās mācību iestādēs. Absolventi arī ātrāk uzzinās rezultātus, tādējādi mazinot stresu.

Skolās jau notikusi kārtotājam eksāmenu izvēle, un 9., kā arī 12., klašu skolēni ir paziņojuši, kādus eksāmenus viņi kārtos. Līdz 9. maijam vēl ir iespējams veikt izmaiņas.

Šajā mācību gadā paredzētie pārbaudījumi 3., 6. un 9. klasēm: **3. klasēm** — ieskaite ar kombinētu mācību saturu, notiks 7. un 10. maijā, ieskaite latviešu valodā mazākumtautību izglītības programmās 20. maijā;

6. klasēm — ieskaite matemātikā 9. maijā, latviešu valodā latviešu mācībvalodas izvēles programmā — 27. jūnijā (mutvārdu daļa — no 7. janvāra līdz 6. maijam), mazākumtautību valodā mazākumtautību izglītības programmās 14. maijā, latviešu valodā mazākumtautību programmās 16. maijā, dabaszinības 23. maijā;

9. klasēm — eksāmeni latviešu valodā 22. un 23. maijā, latviešu valodā mazākumtautību izglītības programmās 22. un 23. maijā, vienā no svešvalodām pēc izglītojamo izvēles 28. maijā, matemātikā 4. jūnijā, mazākumtautību valodā mazākumtautību izglītības programmās 6. jūnijā, Latvijas un pasaules vēsturē 11. jūnijā.

Izglītojamie, kuri attaisnojošu iemeslu dēļ nevarēs kārtot eksāmenus noteiktajos laikos, tos varēs kārtot citā laikā: latviešu valodā mazākumtautību izglītības programmās — 25. jūnijā, latviešu valodā latviešu mācībvalodas izglītības programmās — 25. jūnijā, latviešu valodā latviešu mā-

cībvalodas izglītības programmās — 27. jūnijā, mazākumtautību valodā mazākumtautību izglītības programmā — 27. jūnijā, vienā svešvalodā pēc izglītojamā izvēles — 1. jūlijā, matemātikā — 3. jūlijā, vēsturē — 5. jūlijā.

Centralizētā eksāmena sertifikātus par pamatizglītību mazākumtautību izglītības programmās latviešu valodā skolēni saņems 14. jūnijā.

Valsts pārbaudes darbi par vispārējo vidējās izglītības ieguvu notiks obligātajos centralizētajos eksāmenos: vienā svešvalodā pēc izglītojamo izvēles: angļu valodā — 26., 27., 28. martā, krievu valodā — 10. un 11. jūnijā, vācu valodā — 17. un 18. jūnijā, latviešu valodā — 21. maijā, matemātikā — 30. maijā un izglītojamā izvēlējot priekšmetā. Centralizētie eksāmeni notiks: Latvijas un pasaules vēsturē — 24. maijā, ķīmijā — 5. jūnijā, bioloģijā — 14. jūnijā, fizikā — 20. jūnijā. Eksāmeni notiks arī informātikā — 27. mai-

jā, ģeogrāfijā — 3. jūnijā, ekonomikā — 7. jūnijā, mazākumtautību valodā un literatūrā (krievu) mazākumtautības izglītības programmās — 10. jūnijā.

Izglītojamie, kuri attaisnojošu iemeslu dēļ nevar kārtot eksāmenus noteiktajos laikos, to varēs darīt citos datumos: pirmajā izvēlējotā svešvalodā — 21. jūnijā, otrajā vai trešajā svešvalodā — 3. jūlijā, latviešu valodā — 25. jūnijā, Latvijas un pasaules vēsturē — 26. jūnijā, matemātikā — 27. jūnijā, ķīmijā — 28. jūnijā, bioloģijā — 1. jūlijā, fizikā — 2. jūlijā, informātikā — 4. jūlijā, ģeogrāfijā — 5. jūlijā, ekonomikā — 8. jūlijā, mazākumtautību valodā un literatūrā — 9. jūnijā.

Skolēni, kuri atbrīvoti no noteiktajiem valsts pārbaudījumiem uz termiņu, kas isāks par sešiem mēnešiem, tos varēs kārtot nākamajā mācību gadā. Centralizēto eksāmenu sertifikātus par vidējo izglītību varēs saņemt 5. jūlijā.

1. JŪNIJĀ – PAŠVALDĪBU VĒLĒŠANAS

Kreituse: Tikai galīgā izmisumā normāls cilvēks gribētu stāties Reformu partijā

Par gaidāmajām pašvaldību vēlēšanām, valdošās koalīcijas savstarpējām attiecībām, partiju izredzēm nākotnē – saruna ar Rīgas Stradiņa universitātes Eiropas studiju fakultātes dekāni, profesori Ilgu Kreitusi.

– Šis ir pašvaldību vēlēšanu gads. Protams, galvenā kauja notiks galvaspilsētā, nevis reģionālajās vietvarās, jo Rīgas dome ir būtiska nacionālās politikas sastāvdaļa – nopietns faktors, kas ietekmēs lielāko partiju pozīcijas nākamajās Saeimas vēlēšanās. Vienubrīd, īpaši pēc valodas referenduma, izskanēja aicinājumi nacionālajām partijām mest kopā savus latviskos kauliņus, lai veidotu vienotu fronti pret Ušakova dzelzs divīziju. Kā jums šķiet, vai šādu iespēju varēja realizēt?

– Neskatoties uz garo šleifi, kura jau gadiem ilgi velkas aiz vicemēra Andra Amerīka, Saskaņas centra (SC) līderis Nils Ušakovs izveidoja tandēmu ar partiju Gods kalpot Rīgai. Lai gūtu panākumus, pretiniekiem bija jārikojas tāpat, jāapvieno spēki, lai cīnītos par varu Rīgā. Jāņem vērā kāda taktiska nianse. Protī, pastāv daudz lielāka varbūtība, ka tas, kurš balsotu par Nacionālo apvienību, bet citādi neizvēlētos Vienotību (un otrādi), būtu spiests paņemt kopējo sarakstu. Šī būtu politiski konstruktīva mijiedarbība. Bija iespēja to panākt, bet nesanāca.

– Iemesli?
– Domāju, ka iemesli meklējami situācijā, kuru nosaka partiju savstarpējās attiecības Saeimas koalīcijā. Lai izveidotu koalīciju, *pirmkārt*, ir jābūt spēcīgai personībai; kura spējīga saliedēt politiskos partnerus un virzīt tos pretī nosprauztajam plānam. *Otrkārt*, jāspēj ne tikai vienoties par galamērķi un izveidot kopīgu programmu, bet arī saskaņoti darboties, lai to sasniegtu. Iecere nerealizējās, jo pietrūka šo kopīgo mērķu. To vietā katrs gribēja kaut ko savu. Visas trīs partijas Saeimā strādā kopā, bet ik pa brīdim atskan uzstājīgas prasības te no vienas, te no otras. Nu labi, iedos nacionāliem prasīto naudu māmiņu algām, tie aplūsis un kādu laiku būs miers. Taču pēc britiņa kāds cits kaprīzi sitīs kāju pret zemi. *Treškārt*, jāņem vērā arī līderu ambīcijas. Atcerieties, lai saglabātu savas valdošās pozīcijas partijā, Solvita Āboltiņa izspēlēja kolosālu gājieni pret Sarmīti Ēlerti. Un tā ikvienam, kurš pretendēja uz līdera statusu, Āboltiņa atrada izmantojumu – amatu, kas apmierināja godkāri. Arī šoreiz Ēlertes kundzei izteiktā piedāvājums vēlēšanās pārstāvēt Vienotību kā Rīgas saraksta līderi ir ļoti glaimojošs. Taču smagais zaudējums

● Rīgas Stradiņa universitātes Eiropas studiju fakultātes dekāne, profesore Ilga Kreituse.

Saeimas vēlēšanās bija pirmais brīdinājuma zvans, ka kaut kas īsti nav kārtībā ar viņas tēlu. Ja no Dienas vadības Ēlerte aizgāja ar visnotaļ labu popularitāti, tad pēdējās vēlēšanas rādīja, ka viņas gaišais tēls sabiedrībā ir pamatīgi izbālējies.

– Strādājot Dienā, Sarmīte Ēlerte varēja sevi spilgti pārsniegt, jo *avīze, pirmkārt*, proponēja viņas pašas noteikto ideoloģisko kursu, kas neželīgi sabrādāja jebkuru politisko oponentu un citādi domājošo. *Otrkārt*, Ēlertes pozīcijas stiprināja viņai padēvīgo žurnālistu komanda. *Diemžēl* situācija mainījās, pametot Dienas fortifikācijas un kļūstot par ministri, kas ir daudz publiskāka persona. Šis darbs prasīja ne tikai lozungu bārstīšanu un padoto komandēšanu, bet arī cilvēcisku, tolerantu sarunu ar nozares pārstāvjiem.

– Rīgas mēra amats ir vēl publiskāks! Tieši tāpēc ļoti jāpārdomā komunikācija ar sabiedrību. Man šķiet, ka pagaidām tā notiek ne pārāk veiksmīgi. Neredzu, ka Ēlerte prastu atrast tos akcentus, kuri interesē rīdziniekus. Ēlerti ir grūti asociēt ar pilsētas namamāti, saimnieci, kura prot gan ar naudiņu rīkoties, gan lielo saimi pabarot. Protams, viņa smalki izsakās par kultūras vērtībām, taču tās stāv pāri ikdienišķām lietām. Šāda veida apcerējumi vairāk iederas avīzē Kultūras Diena. Tie nebūs argumenti, lai par Ēlerti balsotu pašvaldību vēlēšanās.

– Saskaņas centra antipods ir Nacionālā apvienība (NA). Cik stabili tā var justies, tuvojoties vēlēšanām?

– Atgādināšu, ka 11. Saeimas vēlēšanās Rīgā un Rēzeknē NA bija viskrasākais balsojums. Kā tautā saka: vai nu par krieviem,

vai arī par latviešiem. Lūk, un latvieši parasti tiek asociēti ar tēvzemešiem vai tagad – vislatviešiem.

– Labi, labi, bet vai viņi šajās vēlēšanās asociēsies tieši ar Broku? Paprasiet uz ielas kādam latvietim, kas ir Baiba Broka! Zināt, ko viņš jums atbildēs?

– Jā. Aktrise! Arī es pirmajā brīdī biju šokēta, dzirdot šo vārdu. Vai dienā, ko gan šī Alva Hermaņa smukā aktrise meklē politikā?!

– Arī šī ir smuka, bet kurš gan, izņemot Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes studentus un mācībspēkus, pazīst isto Baibu Broku, lektori, kurai jākonkurē ar Nīlu Ušakovu?

– Tur jau tā problēma. Līderu jautājums valdošajās partijās kļūvis ļoti aktuāls. Kurš gan spēj nostāties priekšgalā un aizstāvēt ideju, kas ir dzīvotspējīga vidē un telpā? Uzsvēru: konkrētu ideju, nevis plāpāšanu par ideju. Harismātiski līderi ir jāizaudzina partijū rindās. Turklāt viņi netop isā laikā. Vai varat iedomāties, ka ASV prezidenta kandidātu izvelk kaut kur no aizkrāsnes, tad viņš iestājas partijā un piecu mēnešu laikā no viņa uztaisa tautā pazīstamu politiķi? Pat Amerikā, kur pirmsvēlēšanu laikā figurē milzu nauda, tas nav iespējams. Bet, ziniet, no otras puses skatoties... Saraksts taču būs Visu Latvijai! Tēvzemei un Brīvībai/LNNK (VL/TB/LNNK). Ja vēlēšanu rupori būs Raivis Dzintars un Imants Parādnieks, daudziem neliksies svarīgi, vai pret Ušakovu kandidē Broka – Jaunā teātra aktrise vai Broka – juriste. Ja zīmols būs Broka, nevis auseklītis un jumītis, tad – garām!

– Ko darīt Vienotībai, kurai nav jumīšu un auseklišu, tikai Ēlerte?

– Baidos, ka Vienotībai Rīgā var klāties švakāk nekā Nacionālajai apvienībai. Klausoties labējās opozīcijas kritiķā par sociālo programmu paplašināšanos un populistiski tērēto pilsētas budžetu, rīdzinieki vairs nav īsti pārliecināti – ļaus vai neļaus pensionāriem un invalīdiem par velti braukt sabiedriskajā transportā? Broka vismaz vienu skaidru signālu ir sūtījusi savam vēlētājam: jā, 16. marts ir atzīmējama diena! O – tātd mūsējā!

– Pilsētas vadītājam nepietiek ar deklaratīviem datumiem, ko viņš atzīmē, vai pārgudru muldēšanu par Rīgu – Ziemeļvalstu metropoli. Vēlētājam vajadzīgs cilvēks, kuru uztver kā saimnieku.

– Tāpēc ar konkurenta īpašībām ir jāreķinās. Ja pretī ir līdzīgs pretinieks, kas dzīvojas pa augstiem plauktiem, tad ir vieni spēles noteikumi. Ja ir tāds, kurš nokāpis pie tautas (vismaz prātis radīt šādu iespaidu), tad savukārt ir citi nosacījumi.

Reizēm ir sajūta, ka politiķi nedzīvo tajā pašā laikā un telpā, kur mēs, visi pārējie. Te ir tā lieta – cik lielā mērā partijas līderi, nonākot varas pozīcijās, seko līdzīgai realitātei, ar kuru ikdienā sastopas viņu vēlētājs. Kaut drusku taču mēģini noskaidrot, par ko esi uzņēmies aizbildniecību! Ja to nespārot, nevar kļūt par līderi, kurš gūst panākumus vēlēšanās. It īpaši, ja pretī ir gudrs un asprātīgs konkurents, tautas mēlē sakot, īsts čušņaks. Čūska – gudrības simbols, kurai piemīt apskaužama lokanība...

– Jau tagad zinām, kāda būs galvenā tēma gaidāmajā priekšvēlēšanu cīņā. Atkal tiek spēlēts krievu maršs vai, precīzāk sakot, demaršs. Atceroties 2009. gada vēlēšanas, kad nacionāli cietā sakāvi, nav lielas pārliecības,

ka šī būs istā kompozīcija, kura uzrunās lielāko auditorijas daļu... Vai vispār ir kāds motīvs, ko varētu likt pretī Ušakova saimnieciski pragmatiskajām etīdēm un Jāņu nakts simfonijai krastmalā?

– Ne tikai Jāņu nakts simfonijai, bet nu jau arī Jaungada melodijām. Zinot ekonomisko situāciju valstī un tautas drūmo noskaņu, grūti izdomāt kaut ko vēl efektīvāku nekā masveida liģošanu un kopīgu jaunā gada sagaidīšanu krastmalā.

– Pareizi! Mēra laikā tautai ko vajag...?

– Dzīres. Taču SC ir sapratis vēl vienu lietu. Kas ir aktīvākais vēlētājs?

– Pensionārs!

– Tāpēc savāc vecāka gadāģājuma vēlētājus, un vari būt drošs, ka ir garantēts liels atbalstītāju loks.

– Turklāt tie ir vēlētāji, kuriem sabiedriskajā transportā braukšana ir par brīvu.

– Man radies iespaids, ka daudzi pensionāri tāpat vien vizinās. Daudziem sabiedriskais transports dod vienīgu iespēju iziet sabiedrībā un kontaktēties ar citiem cilvēkiem.

– Kāds tad viņiem vēl cits priecīņš – ne teātris, ne pilns ledusskapis. Sabiedriskais transports ir kā mobilais klubīņš.

– Un tagad kāds draud, ka klapēs to ciet, jo esot populistiski ļaut pensionāriem braukt bez maksas. Vai tiešām Vienotība cer, ka tauta tās sarakstu paņems tikai tāpēc, ka Rīga būs Ziemeļvalstu metropole? Mīļie, beidziet grābīties pa augstiem plauktiem! Nolaidieties uz zemes. Tāpēc ir nepieciešams labs padomnieks. Esmu pārliecināta, ka cilvēks, kurš piespēlēja medijiem video par bedrīšu lāpītājiem Rīgas ielās, domāja, ka pamatīgi iezāģēs Ušakovam. Bet kas notika? Sekoja pareiza atbildes reakcija, jo ir gudrs režisors un izcilis aktieris. Diemžēl pārējiem, kuri pretendē uz Rīgas mēra krēslu, izskatās, šādu nosacījumu nav.

– Tagad par Reformu partiju (RP). Nupat tai kurvīti iedeva daiļiznesīgais Mārtiņš Bondars, kuru kā reklāmas seju Rīgas mēra amatam bija iecerējusi partijas vadība. Kas, jūsuprāt, tur īsti notika? Kāpēc Bondars nesēdās tautieša Zatlēra kamanās?

– Ja sēstos, nāktos domāt, ka viņš ir pilnīgi iedzīts stūrī. Tikai galīgā izmisuma situācijā normāls cilvēks gribētu stāties Reformu partijā.

Bondaram Dievs devis lielisku izskatu. Viņš ieguvis arī labu izglītību. Viņam ir stabila ģimene, kas nav mazsvarīgi. Bondaram piemīt visi laba politiķa standartī. Tikai jājautā: vai partija ir istā, kur Bondars kļūtu par spilgtu līderi?

NRA (15.01.2013.)

VĀRKAVAS NOVADĀ

Atklāts kalns ziemas priekiem

● Ziemas baltums, sveigs gaiss, braukšana no kalna jautrā draugu pulciņā, — kas gan var būt labāks par to?

17. janvāra pēcpusdienā pie Vārkavas pamatskolas valdīja liela rosība. Te pulcējās pamatskolas skolēni, pedagogi, darbinieki, skolēnu vecāki un vecvecāki. Gandrīz visiem līdzī bija paņemtas ragaviņas vai kāds cits braucamais vai šļūcamais rīks, jo visi gatavojās kalna atklāšanai.

Par tā rašanos jaunā vārkaviešu paaudze pat sacerējusi teikumu, kurā stāstīts, ka tajos senajos laikos, kad Latvija vēl nebija iepazīsusi dižķibeli, skolas tuvumā pletās plašs bioloģijas izmēģinājumu lauks. Bērni šajā laikā sēja, ravēja, kopa un novāca ražu, kas rudeni ar maziem un lieliem spaiņiem tika sanesta skolas pagrabā. Augsne gan šajā laikā nebija diez cik auglīga, tāpēc ar izcili ražu nevarēja lietoties. Skolēni sapņoja par to, kaut izmēģinājumu lauks pārvērstos par stadionu. Varas un valdības mainījās, Latviju pārņēma dižķibeļe. Bet tad pienāca 2012. gads, un skolēnu sapnis piepildījās, — pie skolas tika ierīkots sporta laukums. Celtnieki, kas te rosījās, gar sporta laukuma malām sastūma lielu kalnu ar zemi, kas nebija izmantojama stadiona būvēšanai. Bērniem radās jauns sapnis —

par savu kalnu, jo Vārkavas lidenajā reljefā daba par pauguriem nav parūpējusies.

Skolēnu iecerī atbalstīja skolas direktore Skaidrite Medne, kas ievirzīja sarunas ar celtniekiem, kā arī ar Vārkavas novada domes vadību un speciālistiem. Tika panākta vienošanās par kalna izveidošanu. Tam bija nepieciešams arī nosaukums, un skolā tika sarīkots konkurss par skaņīgāko vārdu. Tika iesūtīti vairāk nekā 30 iespējamie vārdi: Vārkaviņš, Tuntulkalns, Šļūcenis, Ātrais kalns un tamlīdzīgi, taču žūrija izlēma par labu 9. klases skolēna Valentīna Amosova izdomātajam vārdam — **Cigliņš**.

Lai visi varētu iepazīties ar kalna vārdu, tika sagatavota gara kārts, finieri izgriezti burti, un nosaukums uzstādīts kalna galotnē. Savukārt Vārkavas pagasta pārvalde parūpējās par to, lai tiktu uzbūvēts traps, pa ko droši un ērti tikšana kalnā. Pārvaldes vadītāja Inta Kivleniece pat ir apņēmusi, ka kalns atrodas 113 metrus virs jūras līmeņa.

Kalna atklāšana sākās ar teikas noklausīšanos, skolas direktores Skaidrites Mednes un Vārkavas pagasta pārvaldes vadītājas Intas Kivlenieces apsveikuma

● Lai uz kalna, kas nule ticis pie sava vārda, būtu ērtāka nokļūšana, Vārkavas pagasta pārvalde parūpējusies par ērtām kāpnēm.

vārdiem, bet pēc tam visi devās izmēģināt, cik ātri un veikli sokas nobraukšana no kalna. Pie tam — izrotātās un izdailotās ragaviņās, jo pasākuma noslēgumā skaistāko braucamrīku īpašnieki saņēma nelielas balvas. Pēc pamatīgas izvīzināšanās nosalušos ziemas prieku baudītājus gaidīja uz āra kamīna vārtā soļanka, par ko bija parūpējušās skolas pavāres.

Kalna vārda došanas un atklāšanas svētki ir pirmais Vārkavas jauniešu studijas rīkotais pasākums, informē Vārkavas novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste Maija Praņevska. Studija, kurā darbojas 16 Vārkavas jaunieši, ir tapusi Sorosa fonda — Latvija iniciatīvas «Pārmaiņu iespējas skolām» ietvaros. Vārkavas pamatskola šajā iniciatīvā atbalstu guvusi jau otru reizi. 2010. gadā projekta pieteikums «Skola lielam un mazam» tika atbalstīts pirmo reizi, bet tagad gūts atbalsts projekta otrajā kārtā. Šāds rezultāts gūts gan ar projektā ietvertajām labajām idejām, gan pateicoties pamatskolas direktores Skaidrites Mednes labajām sadarbības prasmēm, entuziasmam, neatlaidībai. Savukārt projektu «uz papīra» izlika novada domes projektu vadītāja Vija Šmeikste.

Jaunieši tiek divreiz nedēļā, spriež par dažādu pasākumu rīkošanu. Nākamais iecerēts 1. martā, kad tiks rīkota Popiela. Studiju vada Diāna Stubure, bet par konsultantiem ir uzaicināta novada kultūras centra bijusi vadītāja Ilga Pokšāne un vietējais jauniešu ar īpašām vajadzībām, speciālists tehniskajā jomā Normunds Poplavskis.

Projektā iesaistīti ne tikai jaunieši, bet arī paši mazākie novada iedzīvotāji, kuriem izveidots pirmsskolas bērnu attīstības centrs «Kastanītis». Tajā māca angļu valodu, notiek koriģējošas vingrošanas nodarbības, darbojas mūzikas un kustību studijas. Bērnu māca topošā pedagoģe Gunita Lazdāne un Vārkavas pamatskolas sporta skolotāja Zoja Jakimova.

Projekta ietvaros skolā darbojas arī praktiskā darbnīca, ko vada Vārkavas pamatskolas pedagoģe Dagmāra Skutele. Darbnīcā vietējie iedzīvotāji saņāk uz adīšanas, tamborēšanas, aušanas un citām rokdarbu nodarbībām, bet vasarā iecerēts sociālā riska ģimeņu bērniem mācīt konservēt, vākt ārstniecības augus, kaltēt ābolus un darīt citas praktiskas lietas.

Sagatavoja L.Rancāne

RIEBIŅU NOVADĀ

15. janvārī notika Riebiņu novada domes kārtējā sēde.

Slēgs līgumu ar Latvijas Valsts radio un televīzijas centru

Deputāti izskatīja iespējas slēgt sadarbības līgumu ar VAS «Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs» Eiropas Savienības Reģionālās attīstības fonda projekta «Nākamās paaudzes elektronisko sakaru tīklu attīstība lauku reģionos» īstenošanā un vienbalsīgi atbalstīja šo lēmumu.

Projekta mērķis ir uzbūvēt nākamās paaudzes elektronisko sakaru tīkla infrastruktūru tā sauktajās «baltajās» teritorijās, lai nodrošinātu vienlīdzīgu pieejamību interneta piekļuvei ar uzlabotiem datu pārraides parametriem visā Latvijas teritorijā. Šis mērķis paredz nodrošināt ātrgaitas platjoslas tīkla infrastruktūras attīstību tādās Latvijas teritorijās, kurās neviens elektronisko sakaru komersants nesniedz un tuvāko trīs gadu laikā neplāno sniegt interneta piekļuves pakalpojumus ar uzlabotiem datu pārraides parametriem, nodrošinot datu pārraides ātrumu vismaz 30 Mbit/s. Projekta ietva-

ros Riebiņu novada Stabulnieku, Galēnu un Sīļukalna pagasta teritorijā ir plānots izveidot vienu vai vairākus optiskā tīkla piekļuves punktus ātrgaitas platjoslas tīkla infrastruktūrai.

Kā kontaktpersona visos ar projektu saistītajos jautājumos būs informācijas tehnoloģiju speciālists Ainārs Mūrnieks.

Lēma par štatu samazināšanu kultūras jomā

Sēdē izskatīts komiteju sagatavotais lēmumprojekts par štatu samazināšanu. Desmit deputātiem balsojot par, trim balsojumā *atturoties*, nolemts samazināt Gailišu kultūras nama vadītāja, apkopējas, apskatītāja štata vienības, kā arī samazināt Silajāņu kultūras nama kultūras nama vadītāja un apskatītāja štata vienības.

Domās par piedalīšanos Latvijas Jaunatnes vasaras olimpiādē

Deputāti uzdeva sporta un veselības jomas metodiskās apvienības vadītājai Mārietei Pokšānei izvērtēt situāciju novadā jaunatnes sportā un ieteikt iespējamus

kandidātus dalībai Latvijas Jaunatnes olimpiādē 2013.

Domē bija saņemta Latvijas Olimpiskās komitejas vēstule un aicināts lemt par pašvaldības sportistu piedalīšanos jaunatnes vasaras olimpiādē. Zināms, ka sacensību programmā būs 26 sporta veidi. Olimpiāde risināsies Ventspilī no šī gada 13. līdz 16. jūnijam.

Uzturēšanās maksa sociālās aprūpes centrā «Rušona» šogad lielāka

Domnieki vienbalsīgi lēmuši, ka no šī gada 1. februāra sociālās aprūpes centrā «Rušona» ievietoto personu likumīgo apgādnieku līdzmaksājums būs lielāks — iepriekšējo 35 latu vietā jāmaksā 50 latu mēnesī.

Sociālās aprūpes centrā «Rušona» tiek ievietotas personas, kuras veselības un dažādu citu apstākļu dēļ nespēj pašas sevi aprūpēt. Viena klienta izmaksas ir 240 latu mēnesī, ko sedz no centrā ievietotās personas pensijas vai cita veida iemaksām 90% apmērā, kā arī no ievietoto personu bērnu un citu apgādātāju iemaksām 35 latu apmērā. Riebiņu novadā deklarētajām personām, kurām nav likumīgo apgād-

nieku, iztrūkstošo summu sedz pašvaldība. Tā kā klientu pensijas ir samērā mazas, radusies nepieciešamība palielināt apgādātāju iemaksas līdz 50 latiem mēnesī.

Deviņos novada ezeros — licencēta makšķerēšana

Vienbalsīgi apstiprināts izstrādātais nolikums par licencēto makšķerēšanu Bicānu, Jašas, Kategrādes, Eikša, Kaučera, Lielā Kurtaša, Lielā Salkas, Mazā Salkas un Salmeja ezeros Riebiņu novada Rušonas pagasta teritorijā 2013. — 2016. gadam. Nolikums izstrādāts, lai šajos deviņos novada ezeros varētu organizēt ūdens tīrību apsaimniekošanu un licencēto makšķerēšanu. Tas varētu būt optimālākais veids, kā uzturēt kārtību tajos un saglabāt pieeju ezeriem.

Nolikums izsūtīts Zemkopības ministrijai, Pārtilikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskajam institūtam «BIOR», Valsts Vides dienesta jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldei, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai saskaņošanai.

Pēc Riebiņu novada domes sēdes protokola sagatavoja L.Kirillova

Kopējs mūžizglītības projekts Eiropas ļaudīm

2011. gada rudenī biedrība «IMKA Līvāni» sekmīgi uzsāka Valsts izglītības attīstības aģentūras (VIAA) Mūžizglītības programmas ietvaros īstenoto «Grundtvig» mācību partnerības projektu «Es izdzīvošu». Šajā projektā piedalās nevalstisko organizāciju pārstāvji, pašvaldību darbinieki, mazie uzņēmēji, izglītības darbinieki no piecām Eiropas dalībvalstīm — Latvijas, Vācijas, Polijas, Grieķijas un divas Francijas organizācijas. Biedrības «IMKA Līvāni» valdes locekle, Līvānu bērnu un jauniešu centra direktore Valentīna Poikāne projektu «Es izdzīvošu» raksturo šādi: «Projekts ir lieliska iespēja iepazīt projekta dalībvalstu kultūras īpatnības, tradīcijas un paskatīties, cik dažādi tiek risinātas mazo uzņēmēju, zemnieku problēmas dažādās Eiropas valstīs, kā arī padomāt par kopējo problēmu — izceļošanu no laukiem».

● Projekta dalībnieki brauciena laikā Vācijā.

Projekta galvenais koordinators ir Sebastian Maas, kurš Vācijā vada Starpkultūru mācīšanās apvienību. Tā ir organizācija, kura organizē starpkultūru seminārus un sadarbojas ar citām ieinteresētām jauniešu un pieaugušo organizācijām. Šī aģentūra cenšas iepazīstināt jaunus cilvēkus no lauku apvidus ar Eiropas mēroga pasākumiem un palīdz attīstīt Eiropas identitāti organizāciju starpā. Pati projekta ideja nākusi no starpkultūru mācīšanās apvienības. Eiropas partneri no Latvijas, Francijas organizācijām, Grieķijas un Polijas ir ielūgti šīs aģentūras vārdā.

Pirmā mobilitāte, kurā piedalījās visu projekta dalībvalstu dalībnieki, notika Līvānu novadā, pastāstīja Vācijas mobilitātes dalībnieku biedrības vārdā «IMKA Līvāni» brīvprātīgā Sanita Pinupe.

2012. gada maijā projekta dalībnieki tikās Francijā. Dominiks Jauja, Līvānu novada lauku atbalsta daļas vadītājs, viens no projekta dalībniekiem atzīst: «Man kopā

ar saviem kolēģiem bija lieliska iespēja apmeklēt Franciju un iepazīties ar zemnieku dzīvi kalnu reģionā. Guvām pieredzi, apmeklējot vairākas zemnieku saimniecības. Var tikai apbrīnot cilvēkus par viņu uzņēmību un mērķtiecīgu darbību bioloģiskās lauksaimniecības jomā šajos skarajos dabas apstākļos. Sarunās ar pārstāvjiem no Francijas, Vācijas, Polijas un Grieķijas varēja uzzināt daudz jauna par to, kā viņiem tiek risināti tādi jautājumi, ar ko saskaramies arī mēs. Atmiņā palikušas siltās, sirsnīgās sarunas un attiecības visu projekta dalībnieku starpā. Visi kā viens vēlreiz pārliecinājāmies, cik svarīgi zināt svešvalodas, īpaši darbojoties starptautiskā projektā. Pārliecināja veiksmīgā Zemes fonda darbība šajā Francijas reģionā. Par gūto pieredzi Francijā stāstījām Līvānu novada mazpulkcēniem forumā, kā arī tiekoties ar zemnieku saimniecību vadītājiem.»

Augustā dalībnieki apmeklēja Grieķiju,

ciemojās Samotraki salā, apbrīnojot vietējo iedzīvotāju spēju pielāgoties apstākļiem uz salas, audzēt kazas, ražot visdažādākos sierus, vīnu.

Gada nogalē Vācijā notika projekta «Es izdzīvošu» («I will survive») nākamā mobilitāte, kurā piedalījās Grieķijas, Francijas, Polijas, kā arī Latvijas delegācija piecu cilvēku sastāvā. Pirmajā dienā, komunicējot piecās valodās, projekta dalībnieki iepazīs ar Vācijas skolu, bērnudārzu un mākslinieku galerijas darbību. Dalībnieku iepazīšanās metodes bija ļoti efektīvas. Ar kustībām vajadzēja parādīt savu vārdu, radot asociāciju par konkrēto cilvēku. Latviešu grupas pārstāvji atzina, ka, atgriežoties ierastajā dzīvē, šādu iepazīšanās metodi izmantos darbā ar bērniem, kā arī konkursos. Montesori skolā un bērnudārzā dalībnieki priecājās par telpu iekārtojumu, par metodēm, kādas tiek izmantotas darbā. Bērni jutās brīvi, sveicināja, nebaidījās no svešiniekiem. Savukārt mākslas

galerijā projekta dalībnieki guva pieredzi, kā noformēt telpas ar netradicionāliem materiāliem. Šādu galeriju varētu izveidot arī Līvānos, kur ir daudz talantīgu jauniešu.

Nākamajā pieredzes apmaiņas brauciena dienā dalībnieki viesojās bioloģiskajā saimniecībā, ķēves piena ražošanas saimniecībā un beķerejā. Mazajos uzņēmumos tiek nodarbināta gan sava ģimene, gan arī iesaistīti citi cilvēki. Uzņēmumi sākuši no mazumiņa, pamazām paplašinoties, izvērtējot darbību arī iepakošanas un pārdošanas jomā. Daudz domāts arī par strādnieku labsajūtu.

Trešajā brauciena dienā projekta dalībnieki iepazīs ar juvelieru darbu, ar to, kā notiek jogas nodarbības, apmeklēja vīna ražotni. Sīki tika izstāstīts par tā ražošanas tehnoloģiju, vīnu varēja degustēt. Latvijas delegācijas pārstāvjiem atlika vien izteikt nožēlu par to, ka mūsu valstī nelieli uzņēmumi izskausti. Pārsteidza arī vāciešu vienkāršība gan biznesā, gan privātajā dzīvē. Viņi izmanto jau esošas ēkas un ar minimāliem uzlabojumiem pārveido tās sava biznesa radīšanai. Cik Latvijā ir pamestu ēku, kas netiek izmantotas!

Rotaslietu gatavošanas darbnīcā jaunieši apjauta, cik juveliera darbs ir smags, taču visus pārsteidza, ka mazā pilsētiņā juveliere izveidojusi savu galeriju.

Jogas nodarbībās atklājās, ka Vācijā jogā iesaista jau mazus bērnus. Secinājām, ka šādas nodarbības varētu rīkot arī Līvānos, atzīst Sanita Pinupe.

Kopumā novērtējot iespaidus, Latvijas pārstāvji atzina, ka mazo uzņēmumu vadītāji nesūrojās par birokrātiskām prasībām, kādas jāievēro līdzīgu uzņēmumu vadītājiem Latvijā. Tāpēc Vācijā vieglāk izveidot savu biznesu un sākt tajā darboties.

Piedaloties šajā projekta braucienā, gūti ļoti iespaidi, jauna pieredze un idejas, kā arī nodibināti kontakti ar citu valstu pārstāvjiem, kas noderēs turpmākajā darbā.

L.Rancāne

LAUKSAIMNIEKIEM

Precizēti nosacījumi jaunaudzū kopšanas atbalstam

Valdība apstiprināja Zemkopības ministrijas izstrādātos grozījumus noteikumos «Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas, administrēšanas un uzraudzības kārtība pasākuma «Meža ekonomiskās vērtības uzlabošana» īstenošanai».

Grozījumos precizēti atbalsta nosacījumi par jaunaudzū kopšanu. Jaunaudzū uzskata par kopjamu, ja tajā jākopj vismaz 500 koki uz hektāra vai audzējamo koku skaits jāsamazina par 500 kokiem hektārā.

Bitenieki saņems valsts atbalstu

Atsaucoties Latvijas Biškopības biedrības aicinājumam, Zemkopības ministrija nodrošinājusi šogad iespēju arī biškopjiem saņemt valsts atbalstu. Tas būs 12 latu apmērā par vienu bišu saimi. Atbalsts nepieciešams tādēļ, ka nozarē veidojas no biškopjiem neatkarīgi izdevumi saimju uzturēšanā un dravu atjaunošanā. Daļa izmaksu attiecas uz varrozes radītajiem zaudējumiem, daļa uz faktoriem, ko rada insekticīdu arvien plašāka izmantošana kultūraugiem apkārtējā vidē.

Sākot ar 2013. gadu, ieviests «de minimis» valsts atbalsts nozarē, lai veicinātu ražošanu un biškopības produktu realizāciju. Jāņem vērā, ka viens biškopis varēs saņemt ne vairāk kā 5271 latu trīs gadu laikā, kā arī dravā jābūt vismaz 30 bišu saimēm.

Jauni noteikumi meža aizsardzības jomā

Pērnā gada nogalē valdība apstiprināja jaunus noteikumus par meža aizsardzības pasākumiem un ārkārtējas situācijas izsludināšanu mežā.

Noteikumi precizē kārtību, kādā izsludināma ārkārtēja situācija meža ugunsgrēka, meža kaitēkļu savairošanās vai slimību masveida izplatīšanās situācijās. Vēl noteikumi paredz aizsardzības pasākumus pret stuburu kaitēkļiem gāztajiem un lauztajiem skujkokiem (ņemot sausos kokus), kurus noteiktā termiņā nav paredzēts izvēkt no mežaudzēm, un citus būtiskus nosacījumus.

Materiālus sagatavoja L.Kirillova

Nosaka valsts atbalsta apmēru lauksaimniecībai un lauku attīstībai

● 2012. gadā subsīdijām bija atvēlēti 6,18 miljoni latu

15. janvārī valdība apstiprināja Zemkopības ministrijas (ZM) izstrādātos grozījumus Ministru kabineta (MK) 2012. gada 14. februāra noteikumos nr. 112 «Noteikumi par valsts atbalstu lauksaimniecībai un tā piešķiršanas kārtību». Izmaiņas noteikumos paredz, ka 2013. gadam Zemkopības ministrijas budžeta apakšprogrammā «Valsts atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai (subsīdijas)» valsts atbalstam subsīdiju veidā paredzētais finansējums ir 6 926 145 latu, informē ZM sabiedrisko attiecību speciāliste Viktorija Kalniņa.

Ņemot vērā līdzšinējo pasākumu efektivitāti, valsts atbalsta līmeni un valsts ekonomisko situāciju, lauksaimniekiem ļoti būtisks valsts atbalsts ir virzienos, kas stimulētu lauksaimnieka dzīvotspēju un konkurētspēju. Izmaiņas noteikumos paredz, ka pieejamais finansējums galvenokārt novirzīts lauksaimniecības produktu ražotājiem šādiem pasākumiem:

- 1) lopkopības attīstībai – 3 367 021 lats;
- 2) augkopības attīstībai – 391 361 lats;
- 3) pētījumiem, starptautiskai un savstarpējai sadarbībai – 858 321 lats;
- 4) tīrģus veicināšanai – 216 000 latu;
- 5) dalībai pārtikas kvalitātes shēmās – 472 438 latu;
- 6) lauksaimniecības nozaru riska samazināšanai – 812 900 latu;
- 7) kooperācijas attīstībai – 200 000 latu;
- 8) iepriekšējā gadā uzsāktu atbalsta pasākumu izpildes finansēšanai – 608 104 latu.

Lai lauku iedzīvotājiem būtu iespēja savu saražoto produkciju pārdot kopējā tīrģū, ir nepieciešams veicināt lauksaimniecības un mežsaimniecības pa-

kalpojumu kooperatīvo sabiedrību veidošanos laukos, kā arī attīstīt jau esošās lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības. Izmaiņas noteikumos paredz valsts atbalstu jaunām lauksaimniecības un mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvajām sabiedrībām.

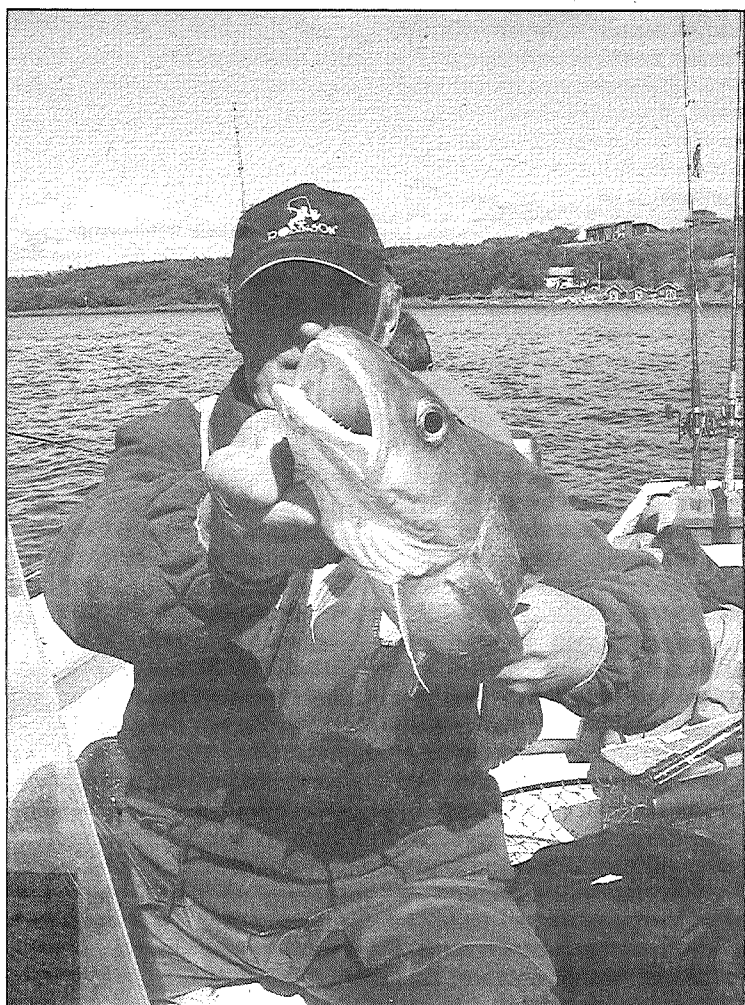
2013. gadā paredzēts valsts atbalsts biškopības nozarei, lai mazinātu komerciālās un intensīvās ražošanas radītos zaudējumus biškopjiem un veicinātu kvalitatīvu biškopības produktu ražošanu un realizāciju, radot iespēju laukos gūt papildu ienākumus.

Izmaiņas noteikumos paredz arī mazināt pārraudzības ganāmpulku īpašniekiem finansiālo slogu, nosakot atbalstu par ģenētiskās kvalitātes un produktivitātes noteikšanas testos iegūto datu apstrādi un uzglabāšanu. Tā kā ciltsdarba programmas īsteno ar šķirnes dzīvniekiem, noteikumos precizēts, ka atbalstu saņem par šķirnes jauncūkam. Savukārt, lai mazinātu finansiālo slogu gaļas šķirņu kazu audzētājiem, grozījumi noteikumos paredz valsts atbalstu dzīvnieku lineārajai vērtēšanai. Ievērojot transporta izmaksu sadārdzināšanos, dzīvnieku īpašniekiem ir palielināts atbalsta apmērs no trīs līdz pieciem latiem, lai viņi saņemtu subsīdētu pakalpojumu. Valsts atbalsts paredzēts arī par aitū un gaļas liellopu pārraudzības datu apstrādi.

Zinātniskajām institūcijām, kas ir reģistrētas Latvijas zinātnisko institūciju reģistrā un noslēgušas sadarbības līgumu ar attiecīgās nozares lauksaimnieku nevalstiskām organizācijām, plānots izmaksāt atbalstu, lai tās izvērtētu, atlasītu un nodotu oficiālai pārbaudei inovatīvas šķirnes tādām kultūraugu grupām kā labība, stiebrzales un tauriņziņi, kartupeļi, augļu koki un ogulāji, eļļas augi un šķiedraugi.

Valsts atbalsta pasākumu mērķis ir nodrošināt lauksaimniecības produktu ražošanas attīstību, veicinot lauku ekonomiskās telpas attīstību.

Pēc emocijām — uz Norvēģijas fjordiem

● Makšķernieku veikala «Āķis» vadītāja Artūra Vilcāna lielākais loms šovasar bija astoņus kilogramus smaga menca, taču viņš ir pārliecināts, ka dižākais loms vēl tikai būs.

Makšķerēšana, šķiet, ir tas vaļasprieks un brīvā laika pavadīšanas veids, kas izraisa zināmu atkarību. Kā lai citādi izskaidro neizmērojamo pacietību, ar kādu cilvēks, spīējot ziemas salam, tup uz ledū klāta ezera vai, gainādams lidojošos asinssūcējus, nenolaiž acis no pludiņa.

Nesen notikušajā makšķernieku saietā Preiļos entuziasti dalījās iespaidos par aizvadīto gadu — tuviem un tāliem ūdeņiem, izvilktajiem lomiem un tām «mūžīgajām» zivīm, kas norāvās un aizgāja dzelmē. Stāstu bija daudz un visi aizraujoši, emociju piesātināti. Šoreiz iespaidos par pērnās vasaras lomiem dalās ARTŪRS VILCĀNS, ko ikdienā *copmani* pazīst kā SIA «Firma Jata» veikala «Āķis» vadītāju.

Ziemeļu vilinājums

Makšķernieku veikala vadītājs atzīst, ka ziemējo ūdeņiem piemīt īpašs vilinājums, kas, vienreiz izbaudīti, turpmāk nelaiž vaļā. Arī pērnvasar, jūnija nogale, atkal devušies ceļā uz Norvēģiju. Izveidojusies neliela domu biedru kompānija, kuras kodolu veido vietējā sabiedrībā pazīstami un veiksmīgi makšķernieki, piemēram, Kazimirs Anspaks, Romāns Petrovs un citi.

«Ļoti interesanti un aizraujoši, Norvēģijā ir pavisam citādi dabas apstākļi, vide, citas zivis un citas emocijas,» nezūdošo vēlmi citējot Norvēģijas ūdeņos pamato Artūrs. Viņš uzsver, ka šāda veida atpūta neesot arī pārlieku dārga, lai gan kopumā Norvēģijā cenas visam augstas. Desmit dienu ceļojumam pietiekot ar četriem simtiem latu, ja visu iepriekš un prātīgi saplāno.

Preiļieši dodas ceļā ar prāmi

no Rīgas līdz Stokholmai, tad *busiņā* šķērso plašo Zviedrijas teritoriju. Norvēģija ir izstiepta ziemeļu — dienvidu virzienā, ceļš pa valsti līdz rietumu robežai ir vien pāris simti kilometru. Nolūkotā atpūtas vieta ir valsts vidienē, aptuveni 200 kilometrus no Tronheimas.

Tā kā garām plūst siltā Gofla straume, makšķerēt jūrā un kļūstajos fjordu ūdeņos noteikti varētu arī pavasaros, rudenos, tomēr vasara ir atvaļinājumu laiks, kad vairāk iespēju atpūtu saplānot.

Viss — makšķernieku ērtībām

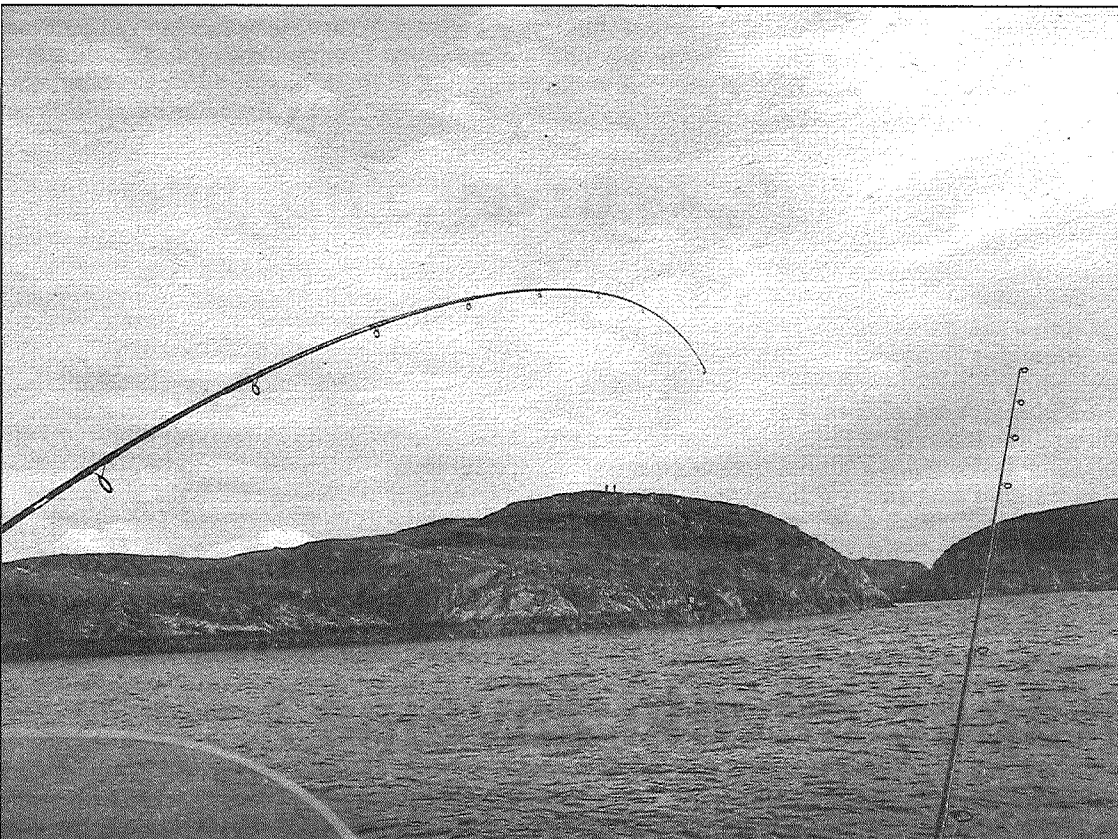
Artūrs ir pārliecinājies, ka mums no norvēģiem vēl daudz jāmācās, kā izmantot dabas apstākļus tūristu un atpūtnieku pievilināšanai, līdz ar to arī naudas pelnīšanai. Makšķernieku atpūtas bāzē, kontaktus ar kuru savulaik nodibinājuši internetā, nodrošināti lieliski apstākļi, lai atpūtniekiem būtu pieejams viss nepieciešamais. Bāzes nosaukums ir «Zanzibāra», to bieži reklamē Krievijas televīzijas kanālos.

Saimnieks ir ļoti atsaucīgs cilvēks un saprot, ko makšķerniekiem vajag. Piedāvājumā ietilpst laivu, motoru noma, līdzī tiek iedota karte, lai neapmaldītos fjordos un atrastu ceļu mājup. Protams, visi tiek iepazīstināti ar drošības uz ūdeņiem noteikumiem. Noteikti jāiegādājas un jāizmanto glābšanas veste.

Dodoties makšķerēt, neaizstājams palīgs ir eholots, īpaši atklātā jūrā. Kad uzpūš stiprāks vējš un sacelās viļņi, protams, drošāk ir doties fjordos. Galvenā atšķirība, ka makšķerēšana notiek krietni dziļākos ūdeņos nekā Latvijā — 50 līdz 100 metru dziļumā. Arī makšķerēšanas rīki,

● Kaislīgais makšķernieks Kazimirs Anspaks *copi* pie Norvēģijas krastiem vērtē kā labu un emocijām bagātu atpūtu.

● Iespējams, ka norvēģiem Latgales zāļainie upju krasti un klusie ezeru līčiši šķiet īsta paradīze. Toties latvieši ar sajūsmu bauda Norvēģijas piekrastes plašos ūdeņus un fjordu romantiku. Foto no A. Vilcāna personīgā albuma

piemēram, spinings, ir savādāks. Tiek izmantotas tā sauktās jūras spoles, auklas ir daudz resnākas.

Mencas un citi brīnumi

Raudiņas, lidakas, asariši ir Latvijas ūdeņiem ierastas zivis. Artūrs teic, ka Norvēģijā ķēruši mencas, makreles un citus jūras brīnumus. «Tikko noķerta makrele vai menca, kas pēc neilga laika nonāk uz pusdienu vai vakariņu galda, garšo pavisam savādāk — fantastiski labi. Garša ir neaizmirstama! Tikpat neaizmirstama bija murdu likšana krabjiem. Riktīgi makani,» teic makšķernieks.

«Šovasar atklājām silķi — visparastāko silķi, kas nedaudz apsālīta vai iemarinēta nemaz nelīdzinās veikalā pirktajai, sāļjumā izmirkušajai zivij. Atvedu nedaudz arī mājās, izžāvēju — tāds gardums, ka ne izstāstīt.»

Pieredzējušais makšķernieks uzsver, ka tiem interesentiem, kuri vēlas izmēģināt *copi* jūrā, pirmajā reizē tomēr būtu jābiedrojas ar kādu pieredzējušāku cilvēku. Citādi var atgriezties krastā arī bez loma, jo paņēmiens ir pavisam savādāki.

No norvēģiem būtu jāmācās arī tas, kā rūpēties par ekoloģiju. Ūdeņos ne reizi un nekur nav manīts kāds izplūdušas eļļas plankums, kādi cilvēku pamesti gruži vai izsmēķi. Atrodoties tādos apstākļos, roka neceļas no mest zemē kādu tukšu dzēriena bundžu.

Dižās zivis vēl gaida

Lai no dzelmes izvilinātu milzeņus, vajadzīga liela māka. Artūrs saka, dižās zivis vēl gaida savu kārtu. Pērnvasar viņu kompānijā lielākais loms svēris deviņus līdz 10 kilogramus, tās

bijušas mencas. Arī četrus piecus kilogramus smagas saidas. Interesanti esot tas, ka jūras zivis krietni spēcīgākas par mūsu saldūdeņu iemītniecēm. Uz āķa vien divi trīs kilogrami, bet raujot tā, it kā pieķērusies seškilogramīga lidaka. Kamēr dabū laivā, jāpatērē daudz spēka.

Kas attiecas uz makšķerēšanas noteikumiem, latvieši par likumu smalkumiem nav kursā, jo juridiskās lietas kārtojot bāzes saimnieks. Ja esi atbraucis un samaksājis, cenā viss iekļauts, arī makšķerēšanas atļauja. Kā vienu no būtiskām atšķirībām, salīdzinot ar situāciju Latvijā, Artūrs Vilcāns nosauc faktu, ka Norvēģijā nav maluzvejniecības problēmas. Laika gaitā tā vienkārši izzudusi, jo ievērot likuma normas ir daudz vienkāršāk un lētāk nekā iekulties pamatīgās nepatīkšanās.

Sagatavoja L. Kirillova

JAUTĀJĀT — ATBILDAM Sāp auss? Vainīgs deguns

Kuras medicīniskās pārbaudes jāiziet katru gadu, lai būtu drošs par savu veselību?

“Atbildot uz jautājumu, man būs jānonāk pretrunā pašai ar sevi,” teic ģimenes ārste Anita Vintere. Jo valsts ieteicamajās veselības pārbaudēs, kas tiek arī apmaksātas, nosaka maz pārbaudzi. Bet daktere uzskata — vajag par sevi parūpēties vairāk un biežāk.

Veselam cilvēkam, no medicīnas viedokļa raugoties, analīzes ik gadu nevajadzētu nodot, tomēr daktere iesaka līdz 40 gadu vecumam veikt pilnu asins ainu analīzi reizi divos trijos gados. Pēc 40 gadu vecuma jānoskaidro vēl arī cukura līmenis asinīs, holesterīna skaitlis, sievietēm — vairogdziedzera hormons, bet vīriešiem TSA prostatas veselības noteikšanai. Pēc 50 gadu vecuma sasniegšanas analīzes varētu nodot katru gadu. Ja rados ir onkoloģijas slimnieki, reizi gadā analīzes jānodod jau pirms 50 gadiem. So analīžu profilaktisku veikšanu valsts neapmaksā. Bet, ja klients nāk ar sūdzībām, analīzes nozīmē ģimenes ārsts, un tad summa par medicīnisko pārbaudi ir mazāka.

Sievietēm no 25 līdz 45 gadu

vecumam katru otro gadu vēlāma krūšu dziedzeru sonogrāfija. Ja ir problēmas ar krūšu veselību, ārsts sastādīs individuālu pārbaudzi programmu. Pēc 45 gadiem sievietēm reizi gadā vajadzētu veikt mamogrāfiju. No 25 līdz 69 gadu vecumam reizi gadā jāiziet pie ginekologa. Konsultāciju valsts apmaksā reizi 3 gados. “Par retu,” vērtē daktere. Plaušu rentgens ir diskutējams izmeklējums, uzskata daktere Vintere. Bet, ja cilvēks smēķē un dara to jau gadiem, no 35 gadu vecuma rentģenu iesaka reizi gadā. Cilvēkiem pēc 40 — reizi gadā jāatvēr laiks un līdzekļi acu ārsta apmeklējumam, lai izmēritu acu spiedienu. Paaugstināts acu spiediens var izraisīt glaukomu un iznākumā — aklumu. Kungiem pēc 40 ieteicams reizi gadā konsultēties ar urologu, lai nodrošinātu pilnvērtīgu seksuālo dzīvi arī mūža otrajā pusē. Rezumējot šo garo ieteikumu sarakstu, daktere iesaka: “Izmeklējumi nav garantijas talons, ka būs vesels ilgu laiku. Cilvēkiem rūpīgāk jāatšaucas saviem ķermeņa simptomiem. Ķermenis ir inteliģents un ziņo, ja kopējā sistēmā ir kādas problēmas. Ja ir sūdzības, jāodas pie daktera, nevis jācensas apārstēties pašam.

Rudens un ziema ir vīrusu laiks un pat it kā nevainīgas iesnas var būt bīstamas. Par vienu no nepatīkamām problēmām — vidusauss iekaisumu — stāsta ārsti speciālisti.

Vai taisnība, ka vidusauss iekaisuma biežākais iemesls ir deguna saslimšanas?

Tieši tā, jo tas rodas telpā, kas atrodas aiz bungplēvītes — bungdobumā. Vidusauss elementi tāpat ir aizauss paugurā šūnas un kanāls, kas bungdobumu savieno ar aizdeguni. Šis kanāls visbiežāk arī ir infekcijas iekļūšanas vārti vidusausi. Tātad cēlonis vidusauss iekaisumiem visbiežāk meklējams degunā — vai nu vienkāršas iesnas, vai jau blakusdobuma iekaisumi. Deguna saslimšanu rezultātā var tikt daļēji vai pilnīgi bloķēts dzirdes kanāls, kas veicina sastrēguma rašanos vidusausi.

Vidusauss iekaisumu var izraisīt arī intensīva un nepareiza deguna šņaukšana. Aplama ir informācija, ka deguns vispār nav jāšņauc. Pareizi būtu vienlaicīgi šņaukt vienu deguna eju. Ja rodas aizkrišanas sajūta, jānorij siekalas, līdz saspilējums ausī zūd, tikai tad var šņaukt otru deguna eju.

Riska grupā ir mazi bērni, kuriem ir aizdegunes mandeles un

kanāls, kas savieno aizdeguni ar bungdobumu, ir daudz īsāks un plātāks nekā pieaugušajiem. Tādējādi infekcijai vieglāk un ātrāk iespējams nokļūt bungdobumā. Arī ilgstoša māneklīša lietošana un dzeršana ar salmiņiem var veicināt biežākus vidusauss iekaisumus.

Kāds ir tipisks vidusauss iekaisuma pacients?

Latvijā tas ir bērns vai pieaugušais, kam ilgstoši ir problēmas ar degunu (apgrūtināta elpošana vai miegā elpo caur muti), ir retākas vai biežākas galvassāpes, ožas traucējumi vai ožas zudums. Ja šīm problēmām uzslāņojas akūta vīrusu infekcija, var sākties akūts vidusauss iekaisums. Teiciens, ka iesnas pāriet septiņu dienu laikā, ja tās ārstē, bet nedēļas laikā, ja neārstē, ir nepareizs, tādēļ iesnas jāārstē savlaicīgi, īpaši mūsu klimatiskajos apstākļos. Tādējādi izvairīsies no blakusdobuma iekaisumiem, no vidusauss saslimšanām. Īpaši jāuzmanās tiem, kam jau bijušas līdzīgas problēmas.

Ko darīt, ja sāp auss?

Sajūtot jau nelielas sāpes ausis, pēc iespējas ātrāk jāmeģina nokļūt pie ausu ārsta. Ja tādas iespējas nav, tad var iedzert kādu pretsāpju līdzekli un turēt ausi siltumā, īpaši aizauss rajonu.

Nebūtu vēlams bāzt ciet auss eju ar vati. Ja pacientam būs ārējās auss ejas iekaisums, nevis vidusauss, tad ausu pilieni un vates tamponi visu var tikai pasliktināt. Ja vienlaicīgi ir iesnas, var sākt pilināt deguna pilienus.

Ko noteikti nedrīkst darīt?

Pacienti visbiežāk aptiekā iegādājas jebkurus bezreceptu ausu pilienus un sāk tos lietot. Ausis tiek pilināti visdažādākie šķidrums, piemēram, kamparēļa, botspirts, spirts, citronu un sipolu sula u.c. Ausis tiek bāztas ģerāniju vai citu puķu lapas, kuras var papildus izraisīt sēnišu infekciju. Arī ausu skalošana mājās ir ļoti populāra kļūda, jo iekaisuma sākuma stadijā auss var nesāpēt, bet tikai aizkrist. Visas šīs aktivitātes stāvokli tikai pasliktina. Netūriet ausis ar vates kociņiem!

Kādas ir vidusauss iekaisuma komplikācijas?

Ir jāatceras, ka auss ir ļoti jutīgs orgāns un dzirdes funkcijas smalks mehānisms, kas nepieciešams visā dzīves laikā. Jebkurš vidusauss iekaisums var izraisīt daļēju vai pilnīgu dzirdes zudumu. Tas ir arī viens no biežākajiem meningīta cēloņiem. Atcerieties, ka sākumā parastas iesnas gala rezultātā var novest pie smagām sekām.

Garšīgi veidi, kā uzveikt bronhītu

Atbrīvojies no bronhīta var arī bez zālēm, jo slimībai atkāpties liek garšīgas un veselīgas lietas.

1. Vistas zupa ar ķiplokiem, kariju un Kājēnas pipariem. Buljons mīkstina kaklu, ķiploki stiprina imunitāti, bet asās piedevas nonāvē vīrusus un palīdz atklepot.

2. Vēss, bet ne auksts ūdens palīdz nomākt uzmācīgu un mokošu sausu klepu.

3. Ananasi, kivi un papaija satur enzīmus papainu un bromelainu, kas palīdz šķīdināt un atklepot biezas krēpas. Īpaši daudz papaina ir papaijas graudos: blenderī tos sajauc ar olīveļļu, etiķi un medu un iz-

manto kā mērci salātiem.

4. Šūnu medus satur propolisu, fitonutrientu, kas palīdz uzveikt baktērijas, sēnītes un vīrusus un palielina mitrumu bronhu ceļos. Tikai jāapēd 2 — 3 ēdamkarotes medus, uzdzert divas glāzes ūdens.

5. Veselīgi ir visi košās krāsas augļi un dārzeņi. Jo tie košāki, jo

vairāk tajos antioksidantu, kas uzlabo plaušu funkcijas. Ieteicams ēst vairāk sarkano papriku, spinātus, kurus labāk pagatavot ar olīveļļu, jo eļļa atbrīvos spinātos esošo antioksidantu luteīnu un ļaus tam labāk uzsūkties.

6. Nomizo 1 kg ķirbja, sagriez gabalos un aptuveni stundu vāra

uz lēnas uguns litrā ūdens. Pēc tam ūdeni akurāti nolej, no ķirbja izspiež sulu, pievieno 20 g ingvera pulvera, ēdamkaroti lakricas sakņu un vāra vēl 10 minūtes. Lieto katru vakaru pa ēdamkarotei, līdz viss daudzums izlietots. Ķirbja mikstūra ieteicama pret hronisku bronhītu, īpaši ziemā. Uzglabāt ledusskapī.

INTERESANTI

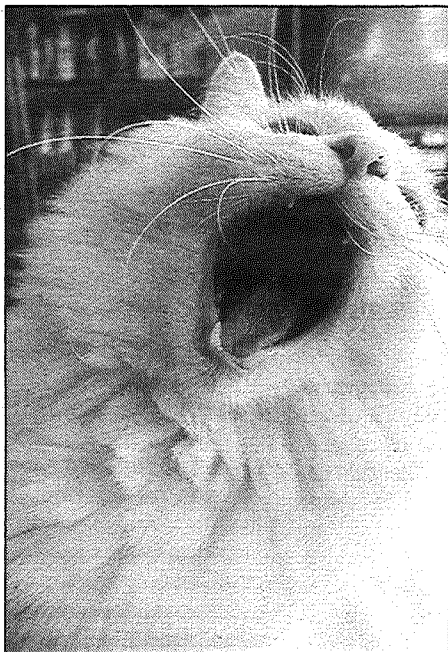
Kāpēc cilvēki žāvājas?

Parasti cilvēks žāvājas, kad viņam ir garlaicīgi, skumji, kad izsalcis vai nav izgulējies. Reizēm žāvas nāk, ilgi uzturoties piesmakušā, slikti vēdinātā telpā vai arī veicot vienmuļu un nogurdinošu darbu. Taču tikai retais zina, kāpēc tā notiek.

Žāvāšanās ir saistīta ar izmaiņām elpošanā, bet elpošanu regulē speciāls elpošanas centrs, kas atrodas galvas smadzenēs. Tas reaģē uz dažādām nervu un asiņu ķīmiskajām izmaiņām organismā. Elpošanas centrs ne tikai uztver kairinājumus, bet ātri izmaina elpošanas ritmu un dziļumu atkarībā no fiziskās slodzes, skābekļa pieplūdes. Kā tas notiek?

Vispārzināms, ka organisma audu un šūnu normālai dzīvības procesam norisei regulāri vajadzīgs uzturs un skābeklis. Ar uzturu asinis saņem olbaltumus, taukus, ogļhidrātus, sāļus, vitamīnus un citas vielas, bet caur plaušām — skābekli, kas aktīvi piedalās visos procesos, kas raksturīgi vielmaiņai. Pat niecīga skābekļa daudzuma samazināšanās krasi atsaucas uz to funkcijām.

Elpošanas mehānisms ir ļoti komplikēts. Izņemot elpošanas centru, kas atrodas iegarenajās smadzenēs, tajā piedalās daudzi nervi, kas pieņem un nodod kairinājumus gan no ārējās vides, gan paša organisma, galvas smadzeņu garozas, arī

hipotalāma — smadzeņu daļas, kas regulē iekšējo orgānu darbību un vielmaiņas procesu intensitāti. Elpošanas ritma automātisms lielākoties ir atkarīgs tieši no vielmaiņas intensitātes un, protams, no ārējās vides izmaiņām, kas pastiprina vai novājina kairinājumus, kurus uztver nervi. Žāvas uzņāk, ka cilvēks ir miegains, viņu māt skumjas vai nogurums, proti,

kad organisms ir novājīnāts. Cilvēks nogurst, kad viņam pavājinās muskuļu tonuss, asinis mazāk piesātinās ar skābekli. Šādā gadījumā galvas smadzeņu garozā rodas un pastiprinās kavēšanas procesi. Ja tas notiek vakarā, tad, nogurumam pakāpeniski padziļinoties, tas pāriet miegā. Toties dienā šo miegainību nākas pārvarēt. Žāvas ir beznosacījuma reflekss, savdabīga, patvarīga elpošanas kustība: dziļa un lēna ieelpa un ātra, enerģiska izelpa. Žāvājoties cilvēki parasti mēdz arī izstāpīties.

Dziļā ieelpa izvēdina plaušu alveolas, palīdz izdalīt no organisma lieko ogļskābo gāzi, pastiprina skābekļa nokļūšanu asinīs un liek asinīm no perifērajiem asinsvadiem enerģiskāk virzīties uz sirdi un plaušām. To veicina arī izstāpīšanās. Vienlaikus uzlabojas arī galvas smadzeņu apasiņošana, kas savukārt izklieš miegainību. Noguruma rezultātā nervu šūnās uzkrājas zināms daudzums vielmaiņas produktu, bet tā kā asiņu plūsma palielinās, tie nepaspēj izdalīties no organisma. Šie produkti kairina elpošanas centru, tā raidītie signāli iedarbina elpošanas muskuļus, un tad žāvāšanās cēlonis ir nervu sistēmas pārgurums, kas liecina, ka cilvēkam vajadzīga atpūta.

Mazāk skābekļa organisms saņem arī

tad, ja cilvēks ilgstoši atrodas smagā telpā, maz kustas. Svaigs gaiss un isa vingrošana darba laikā paaugstina organisma tonusu, normalizē sirds, plaušu un galvas smadzeņu apgādi ar asinīm. Ir cilvēki, kas žāvājas, kad no rīta ir piecēlušies no gultas. Tā tas parasti mēdz būt tiem, kuri nav raduši no rītiem vingrot.

Dažkārt žāvāšanās uzņāk patvarīgi. Visi zina, ka žāvas ir lipīgas: pietiek tuvumā kādam nogurušam cilvēkam sākt žāvāties, kad daudzi apkārtējie sāk žāvāties līdzī. Šāda atdarināšana ir zemapziņas akts, viens no bioloģiskajiem mehānismiem. Tikpat lipīgas kā žāvas ir arī asaras, smiekli un citas emocijas. Starp citu, žāvājas ne tikai cilvēki, bet arī dzīvnieki.

No žāvāšanās var atturēties, to var aizkavēt, izdarot dažas dziļas ieelpas vai enerģiskas kustības. Tas pastiprina asinriti, kā rezultātā uzlabojas organisma, tajā skaitā arī smadzeņu, apgāde ar skābekli.

Reizēm bieži žāvājas cilvēki, kas sirgst ar dažādām centrālās nervu sistēmas slimībām. Žāvāšanās mēdz būt arī saindēšanās un stipras asiņošanas gadījumā. Ja cilvēks žāvājās ļoti bieži un bez redzama iemesla, nenāktu par ļaunu konsultēties ar ārstu.

Izmantoti preses materiāli

MADONA

Skatu tornis Gaiziņā atkal būs

Gandrīz katrs bijis Gaiziņā, kā nekā Latvijas augstākā virsotne. Tajā daudzus gadus slēdās skatu tornis. Tiesa, jau labu laiku apmeklētājiem tas bija slēgts, jo kļuvis bīstams, līdz pirms mēneša, 14. decembrī, pienāca šīs būves pēdējā diena. Zemessardzes 54. inženiertehniskā bataljona karavīri to uzspridzināja. Kā informēja spridzināšanas darbu vadītājs no Zemessardzes 54. inženiertehniskā bataljona Raimonds Ragauskis, operācijā tika izmantots vairāk nekā 100 kilogramu sprāgstvielu, rezultātā skatu tornis veiksmīgi demontēts.

Skatu tornis Gaiziņa virsotnē nostāvēja 30 gadus. Pēc 1978. gadā izstrādāta projekta torņa būvniecība uzsākta 1982. gadā, taču tā arī līdz galam to neuzcēla. Izrādās, būves pabeigšanai pietrūcis līdzekļu, piedevām darbu gaitā konstatēts, ka pamati izbūvēti nepareizi, tādēļ celtnē nebija droša jau kopš paša sākuma. Tieši tādēļ nevienam torņa daļu nebija iespējams izmantot jaunajam skatu tornim, tāpēc tika pieņemts lēmums būvi likvidēt pilnībā. Izvērtējot celtnes specifisko raksturu un iespējamās nojaukšanas veidus, par vispiemērotāko tika atzīta nojaukšana spridzinot. Tas prasīja nopietnu sadzīvošanu, speciālistiem nācās veikt vairākus simtus urbumu, kuros ievietot sprāgstvielas. 54. inž-

niertehniskā bataljona karavīriem ir pieredze būvju demonstācijā, tāpēc arī šis projekts tika veiksmīgi īstenots, un no skatu torņa palika vien kompakta drupu kaudze.

Madonas tūrisma informācijas centra vadītāja Sanita Soma «Druvai» pastāstīja, ka pēdējā laikā tornis kalpojis tikai kā simbols un orientieris, jo kāpt tajā nedrīkstēja. «Taču ekstrēmu piedzīvojumu kārotāju netrūka, vienmēr atradās kāds, kurš gribēja uzkāpt torni, lai no augšas fotografētu. Kaut arī pirmā un otrā stāva ieejas bija aizmūrētas, cilvēki pamanījās iekļūt būvē. Tagad vismaz varam būt droši, ka neviens sevi neapdraudēs.

Daudzi atzīst, ka žēl torņa, jo pie tā ainavā bija pierasts, turklāt tornis kalpoja arī kā sava veida orientieris. Piemēram, braucot pa ceļu Vecpiebalga — Madona, celtnē tūlām bija redzama, radot patīkamas sajūtas, ka tur ir mūsu Gaiziņš. Bet tornis bija jālikvidē, jo bija bīstams, turklāt tagad varam sākt sapņā realizēšanu, proti, uzbūvēt jaunu, modernu un drošu skatu torni.»

Pēc torņa nojaukšanas daudzi apmeklētāji šo vietu un, kā norādīja Sanita Soma, no lielās gruvešu kaudzes pazudušas mazākās šķembas, kas, acīmredzot, paņemtas kā suvenīri.

Diskusijas par torņa nojaukšanu bijušas jau sen, bet situācija uz priekšu sāka virzīties vien pērn, kad Madonas novada pašvaldībai izdevās panākt vienošanos ar Gaiziņa virsotnes zemes īpašnieci Inesi Apeli par zemes

nomu līdz 2025. gadam. Tas ļāva pašvaldībai gan plānot skatu torņa demontāžu, gan uzsākt plašāku teritorijas labiekārtošanu.

Amerikā dzīvojošā «Lejas Gaiziņu» mantiniece Inese Apele, viesojoties dzimtenē vēsturiskajā brīdī, kad tornis tika uzspridzināts, Madonas novada laikrakstam «Stars» atzinusi: «Beidzot Gaiziņš ir brīvs. Ir liels gandarījums redzēt, kā sabrūk vecais padomju skatu tornis. Tagad atgriezīšos Ņujorkā ar pavisam vieglu sirdi — ir nojaukts viss vecais, lai celtu jauno. Iepriekš visi bija dusmīgi uz mani, ka tāds tornis — grausts — stāv, ka īpašniece dzīvo Amerikā un neko nedara. Arī es 2002. gadā rīkoju skatu torņa ideju konkursu, visus pieteikumus, kas ir interesanti un var noderēt, tagad nodevu Sanitas Somes rīcībā. Man ir amerikāņu domāšana, jo, rīkojot konkursu, gribēju redzēt vīziju, ko varētu uzcelt vecā torņa vietā.»

Drīzumā sāksies drupu novākšana, bet jau sperti pirmie soļi uz jauno torni jeb, kā saka Sanita Soma, ceļā uz jaunā sapņa īstenošanu. Izsludināts ideju konkurss «Gaiziņkalna skatu tornis un tā apkārtnē», ko rīko Dabas aizsardzības pārvalde sadarbībā ar Madonas novada pašvaldību. Ikviens, kurš kaut reizi bijis Gaiziņkalnā un vēlas piedalīties jaunā skatu torņa izveidē, var iesniegt priekšlikumus.

Tūrisma informācijas centra vadītāja stāsta, ka aktivitāte ir liela, katru dienu tiek iesniegti kāda ideja. Aktīvāki esot cilvēki

● Gaiziņkalns iepriekšējā izskatā ar vēl nenojaukto torni.

gados, kuri pieteikumus rūpīgi aprakstījuši, kādu gribētu redzēt Gaiziņkalnu.

«Ir profesionāli rasējumi un skices vēl no zemes īpašnieces 2002. gadā izsludinātā ideju konkursā par šīs vietas attīstību. Tie ievietoti portālā draugiem.lv, lai apmeklētāji varētu balsot, jo svarīgi saprast, ko cilvēki isti grib. Sprotam, ka būs grūti

atrast zelta vidusceļu, bet droši varam teikt, ka tornis Gaiziņā atkal būs,» ir pārliecināta Sanita Soma.

Skatu torņa būvei tiks piesaistīts Eiropas finansējums. Plānots, ka šogad notiek projekta izstrāde, nākamgad — būvniecība, un 2015. gada sezonā to varētu atvērt apmeklētājiem.

«Druva»

LĪGATNE

Ilzītei dāvanā našķi

Līgates dabas takās ne visai sen tika svinēti svētki — lācenes Ilzītes dzimšanas diena. «Tas, ka Ilzītei, lācim, ko izaudzinājis cilvēks, svinam 12 gadu jubileju, ir brīnums. Priecājos par katru līzītes nodzīvoto gadu,» sacīja lācenes audzinātāja, par lāča mammu dēvētā zverkope Velga Vītola.

Katru gadu Ilzītes dzimšanas dienai viņa gatavo jubilejas torti. Kārumus tai sagādā dabas taku draugi. «Tortē ir tas, kas Ilzītei

garšo. Pamatā kartupeļu biezenis ar sviestu. Tas ar cepumiem sadalīts daļās, katrā cits kārumus. Tā lācim labāk garšo, tam nepatīk, ja torte ir tāda, kā mēs to gatavojam,» stāsta Vītola. Tortē bija krabju nūjiņas, biežiens, medus kāre, dažādi rieksti, arī suņu barība, kāda salātlapa. Bet kā vislielāko našķi jubilarē pirmo notiesāja žāvētu kuņģi.

Jubilāres ciemiņu pulkā bija ne tikai līgatnieši un Dabas aizsardzības pārvaldes darbinieki. Bija atbraukuši siguldieši, ieradušies daudzi mediju pārstāvji. Protams,

ar cienastiem.

Pirms 12 gadiem, kad Velga atnesa mājās mazo lācēnu, tas svēra puskilogramu. Mazuli varēja novietot uz plaukstas. «Tik mazs lācis ne dzird, ne redz. Lācim acis atveras mēneša vecumā, bet staigāt sāk, kad ir jau divi. Lāči dzimst ziemā un kopā ar mammu sagaida pavasari, tad var iziet no alas,» stāsta Velga Vītola.

Ja vien laika apstākļi ļāvuši, dzimšanas diena Ilzītei svinēta katru gadu.

«Druva»

AIZKRAUKLE

Triju gadu laikā palīdzēts gandrīz 300 kaķiem

Aizkraukles dzīvnieku aizsardzības biedrība «Felida» izvērtējusi trijos gados paveikto.

«Felidas» valdes priekšsēdētāja Aina Brimerberga teica, ka pērn liels darbs ieguldīts projektā «Labestības skola», aicinot bērnus rakstīt esejas par tēmu «Ja es prastu runāt...» un zīmēt. Saņemts necerēti daudz darbu un arī atbilde uz viktorīnas «Vai tu pazīsti savu murrātāju?»

jautājumiem. Aizkraukles bērnu bibliotēka šajā projektā sagatavoja leļļu teātra izrādi «Muris meklē mājas».

Runājot ar bērniem, mācot viņiem dzīvnieku mīlestību, pabūts Aizkraukles bērnudārzos un skolās.

Par pamestajiem kaķiem kļūst ne tikai tie, kuri dzimuši un auguši pagrabā, bet arī ģimenē, mājas siltumā dzīvojušie. Tā sauktajai kaķu «baby box» bija ielikti vairāk kā gadu veci kaķu

brālītis un māsiņa, kuri nebūt neizskatījās pēc ielas kaķiem. Pamesti dzīvnieki no jauna rodas arī vasarnīcu teritorijā. Tas liecina par cilvēku bezatbildību. 2010. gada «Felidas» aprūpē bija 81 kaķis, 2011. gadā — 90, pērn — jau 127, no kuriem 56 sameklēti jauni saimnieki. Pagājušajā gadā cilvēku nezināšanas dēļ kaķu glābējsilīti diemžēl ielikti arī tikko dzimuši kaķēni, kurus pabarot var tikai viņu māte.

Pērn par ziedojumu naudu

veikts biedrības telpu remonts, daudz palīdzējuši brīvprātīgie. Paldies arī tiem, kuri ziedoja traukus, drēbes un citas kaķu aprūpei nepieciešamas lietas. Domes piešķirtu līdzekļu pietiek kaķu barībai, smiltim un veterinārārstu pakalpojumu apmaksai. Šogad «Felida» plāno vairāk draudzēt ar citu novadu dzīvnieku aizsardzības biedrībām, iepazīt to pieredzi, tajā skaitā, kā aktīvāk piesaistīt ziedojumus.

Dzīvnieku aizsardzības biedri-

ba šogad vairāk gādās par kaķenišu sterilizēšanu un runču kastrēšanu, jo tikai tā iespējams samazināt tā saukto pagrabu kaķu populāciju. Ar «Felidas» un novada domes atbalstu 2012. gada šāda procedūra veikta 36 kaķiem. Kaķus, kuriem saimniekus neizdodas atrast, izārstētus palaiž atpakaļ dzīvot kaķu kolonijā pilsētā.

«Staburags»

Preiļu iecirkņa policisti ir arī veiksmīgi sportisti

● Preiļu iecirkņa darbinieki — Latgales reģiona pārvaldes komandas dalībnieki — iecirkņa priekšnieks Aigars Salenieks (no kreisās), Vija Jokste, Anita Pūga, Jānis Sparāns un Eugēnijs Golubevs.

11. janvārī Iekšlietu ministrijas Veselības un sporta centrā tika apkopoti 2012. gada Iekšlietu sistēmas un Valsts policijas darbinieku spartakiādes rezultāti un apbalvoti uzvarētāji, informē Iekšlietu ministrijas aģentūru darba uzraudzības nodaļas vecākā referente Ieva Reškņa.

Iekšlietu sistēmas sporta dzīves organizatorus ar kausiem un piemiņas balvām sveica Iekšlietu ministrijas Veselības un sporta centra direktors Uģis Iskrovs.

Gada laikā Iekšlietu sistēmas darbinieki sacentās septiņos sporta veidos — galda tenisā, volejbolā, basketbolā, peldēšanā, šaušanā, futbolā telpās un krosā. Policisti bez šiem sporta veidiem sacentās arī policijas trīsciņā un tuvciņā.

Valsts policijas spartakiādē Latgales reģiona pārvaldes sportisti izcīnījuši otro vietu, piekāpjoties Rīgas reģiona kolēģiem. Ikvienai komandai turpmāk būs iespēja trenēties ar jaunām basketbola, volejbola un futbola bumbām.

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Preiļu iecirkņa priekšnieks Aigars Salenieks (arī pats ir aizrautīgs sportists) atzīnīgi vērtē savus padotos, kuri pērn veiksmīgi sportojuši un bijuši iekļauti reģiona komandas sastāvā.

Valsts policijas sacensībās Latgales reģiona pārvaldes komandā bija iekļauti pieci Preiļu iecirkņa darbinieki. Eugēnijs Golubevs galda tenisā individuāli izcīnīja trešo vietu. Jānis Sparāns piedalījās policijas trīsciņā un šaušanā. Vija Jokste un Anita

Pūga startēja šaušanas sacensībās, bet Aigars Salenieks vieglatlētikas krosā, individuāli izcīnot trešo vietu.

E. Golubevs, pārstāvēdams Valsts policijas izlases komandu galda tenisā, Iekšlietu ministrijas sacensībās gan individuāli, gan arī komandu vērtējumā ieguva 5. vietu. Savukārt A. Salenieks, pārstāvēdams Valsts policijas izlases komandu vieglatlētikas krosā, Iekšlietu ministrijas sacensībās individuāli ieguva 6. vietu un izcīnīja 1. vietu komandu vērtējumā.

Iecirkņa priekšnieks atzīmē, ka Valsts policijas un Iekšlietu ministrijas spartakiādēs ir augsts līmenis, jo startē daudzi dalībnieki, kuru dienesta režīms ir pakārtots profesionāliem treniņiem un dalībai starptautiska mēroga sacensībās.

Pērn naturalizācijas kārtībā Latvijas pilsonībā uzņemtas 2213 personas

2012. gadā Latvijas pilsonībā uzņemtas 2213 personas, kas ir aptuveni par pieciem procentiem mazāk kā gadu iepriekš, liecina Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes apkopotā statistika, informē PMLP Sabiedrisko attiecību nodaļa.

Lielākā interese par Latvijas pilsonības iegūšanu vēl joprojām ir novērojama Rīgā, kur saņemti 1398 iesniegumi, savukārt ārpus Rīgas par naturalizācijas procesu salīdzinoši liela interese bijusi Liepājā — saņemti 151 iesniegums. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ievērojami ir samazinājusies interese par naturalizācijas procesu Daugavpilī. 2011. gadā saņemti 174 iesniegumi, bet 2012. gadā tikai 95 iesniegumi. No lielajām Latvijas pilsētām viszemākā nepilsoņu aktivitāte novērojama Alūksnē un Preiļos,

kur pērn nav saņemts neviens naturalizācijas pieteikums.

Salīdzinot statistiku dinamiskā, var secināt, ka ar katru gadu pieaug naturalizēto ārzemnieku skaits. 2012. gadā vispopulārākās valstis, kuru pilsoņi vēlas iegūt Latvijas pilsonību, ir Krievija, Ukraina, Baltkrievija. Joprojām aktīvākie pilsonības pretendenti ir nepilsoņi vecumā līdz 32 gadiem.

2012. gadā par 35% pieaudzis no naturalizācijas eksāmena valodas pārbaudes atbrīvoto skaits, ko PMLP Naturalizācijas pārvaldes vadītājs Igors Gorbunovs skaidro ar 2011. gada 5. jūlijā pieņemtajiem Ministru kabineta noteikumiem. Noteikumi paredz, ka Latvijas pilsonības pretendents tiek atbrīvots no valodas prasmes pārbaudes, ja tas pēc 2009. gada 1. septembra ieguvis B vai C līmeņa vērtējumu valsts valodas prasmes pārbaudē profesionālo un amata pienākumu

veikšanai, pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanai un Eiropas Savienības pilsoņa pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai. No valsts valodas prasmes pārbaudījumiem atbrīvotas arī tās personas, kas, beidzot skolu, ieguvušas vismaz D līmeni centralizētajā eksāmenā latviešu valodā.

Kopumā kopš 1995. gada, kad Latvija tika uzsākta naturalizācija, Latvijas pilsonībā naturalizācijas kārtībā ir uzņemtas 139 886 personas, tai skaitā 14 171 bērns.

Lai kļūtu par Latvijas pilsoni naturalizācijas kārtībā, personai ir jāvēršas jebkurā PMLP teritoriālajā nodaļā neatkarīgi no savas dzīvesvietas. Latvija pilsonībā tiek uzņemtas personas, kas aplikinājušas savu latviešu valodas prasmi, kā arī sekmīgi nokārtojušas Satversmes pamatnoteikumu, valsts himnas teksta un Latvijas vēstures zināšanu pārbaudi.

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldē reģistrētie notikumi

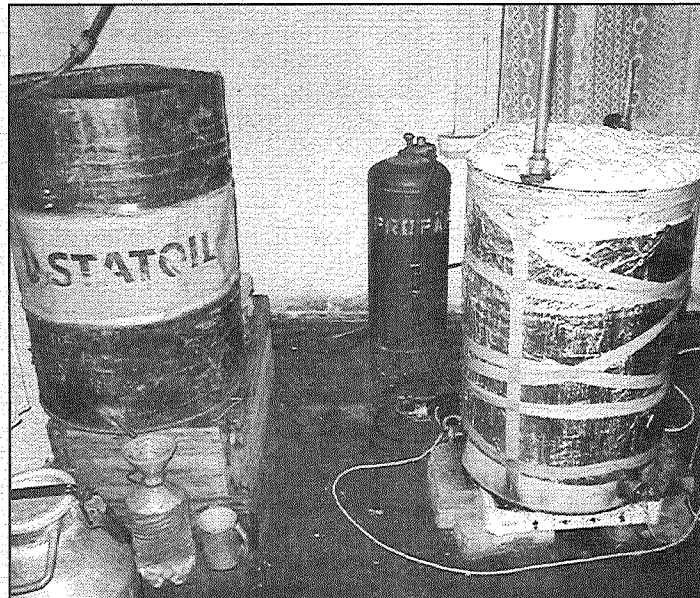
Daugavpili aizturēts iespējams krāpnieks

Policija jau ziņoja, ka šī gada 1. janvārī Daugavpilī bija reģistrēts krāpšanas gadījums, kad personu grupa, imitējot ceļu satiksmes negadījumu, kurā it kā iesaistīts cietušās mazdēls, kādai 78 gadus vecai sievietei izkrāpa naudu.

Kā informē Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Kārtības policijas biroja preventīvas nodaļas inspektore Anastasija Laizāne, veicot izmeklēšanu par krāpšanu personu grupā uzsāktajā kriminālprocesā, operatīvo meklēšanas pasākumu rezultātā 12. janvārī Daugavpilī policijas darbinieki aizturēja 1989. gadā dzimušu vīrieti, kurš agrāk tiesāts par mantiska rakstura noziedzīgiem nodarījumiem. Policija pārbauda aizturētās personas saistību arī ar citiem noziedzīgiem nodarījumiem. Tiesa lemj par drošības līdzekļa — apcietinājuma — piemērošanu.

Krimināllikuma 177. panta 2. daļa «Par krāpšanu, ja tā izdarīta atkārtoti vai ja to izdarījuši personu grupa pēc iepriekšējas vienošanās» paredz brīvības atņemšanu uz laiku līdz sešiem gadiem ar mantas konfiskāciju vai arī naudas sodu līdz simt minimālajām mēnešalgām.

Kārsavas novadā likvidēta nelegāla alkohola ražotne

● Tvertnes ar brāgu, kandžas tecināmais aparāts, gatavā produkcija — tas viss netirā un piemēslotā telpā.

Izmeklēšanas pasākumu rezultātā policija kādā privātmājā Kārsavas novadā atradusi un atsavinājusi nelegālu alkoholu.

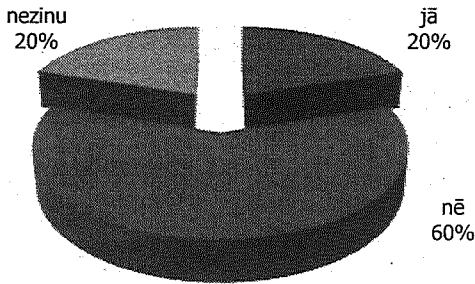
Ludzas policijas iecirkni tika uzsākts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 19. nodaļas (noziedzīgi nodarījumi tautsaimniecībā) par to, ka Kārsavas novada Salnavas pagastā notiek nelikumīga alkoholisks dzērienu uzglabāšana un ražošana. Uzsāktā kriminālprocesa ietvaros, veicot privātmājas sankcionētu kratīšanu, policijas darbinieki tajā atraduši un atsavinājuši 120 litrus gatavās produkcijas (kandžas), 210 litrus brāgas un arī kandžas tecināšanas aparātu.

Policija turpina kriminālprocesa izmeklēšanu un skaidro ar to saistītās personas.

Aptaujas rezultāti internetā

(no 14. līdz 20. janvārim)

Vai tev ir sajūta, ka 2013. gads atnesīs pozitīvas pārmaiņas?

● «Novadnieka» interneta mājas lapā www.novadnieks.lv izsludinātās interaktīvās aptaujas balsojuma rezultātu diagramma.

Čūskas gadā, pirms divpadsmit gadiem

2001. gada janvāris

Gadu mijā, sākot trešo tūkstošgadu, Latvijā piedzima septiņi mazuli.

1. janvāris atnāca ar izmaiņām, — no šī datuma viriešiem tika palielināts pensioņnieku vecums. Pensijā virieši varēja doties, sasniedzot 61 gada vecumu.

Pēc piecu gadu pārtraukuma Preiļos, akciju sabiedrības «Preiļu siers» mikrorajonā dzīvojamajām mājām tika pieslēgts karstais ūdens.

No Preiļos atklātajiem viduslaiku kapiem (aiz parka vārtiem pie kapelas) interesantākie atradumi tika aizvesti uz Rīgu tālākai izpētei, bet pārējās atraktās skeletu daļas apbedītas turpat, viduslaiku kapsētas teritorijā.

Jaunā gada aptaujā pagastu padomju priekšsēdētāji stāstīja, kas viņu pašvaldībā jāpaveic. Antons Žnotiņš (Sutri) atklāja, ka jāremontē pagastmājas jumts, remonta vajadzīgs arī skolai, bet klasēs nepieciešami jauni galdi un soli. Pie skolas jāauceļ malkas šķūnis, jāsalabo ceļi pagasta centrā, bet pagasta kapsētas jāieraksta zemesgrāmatā. Marija Trifanova (Silajāņi) atzina, ka beidzot jāpadomā par autonomas apkures ierīkošanu, jo pagastmāja, bibliotēka un kultūras nams tiek apsildīti ar elektrību. Vairāk līdzekļu jāatvēl arī sociālajam vajadzībām. Maija Spūle (Jersika) sacīja, ka jāmeklē finansējums sporta zāles celtniecībai pie Jersikas pamatskolas. Leontīna Saleņice (Galēni) teica, ka joprojām ir mērķis atjaunot muižas ēku kompleksu, kam jāmeklē finansējums no Eiropas fondiem.

Arī 2001. gadā notika pašvaldību vēlēšanas, un «Novadnieka» redakcija atspoguļoja priekšvēlēšanu procesu. Žurnālisti apmeklēja katru pagastu pašvaldību un iztāujāja deputātus par paveiktajiem darbiem. Pelēcu, Jersikas, Galēnu, Upmalas, Silajāņu un citu pagastu padomju deputāti nopietni atskatījās par savu paveikto četros gados, stāstīja, kāpēc nav izdevies izpildīt vienu vai otru vēlētajiem doto solījumu. Piemēram, viens no Silajāņu pagasta padomes deputātiem jau tolaik, pirms 12 gadiem, vērsa uzmanību uz to, ka sveši cilvēki no tālienes pagastā līdz zemi lie-

tošanā, lai vēlāk to par setifikātiem izpirktu. Kādam pilsētniekam tika iemēriti pat 500 hektāri, viņš stāstījis, ka zemi apmežošot. Pagasta speciālists puda uztraukumu, ka tādā veidā — stādot mežu — valsti aizies postā meliorētās lauksaimniecības zemes, taču tajos gados valdību šādas lietas neuztrauca. Deputāti ar rūgtumu runāja arī par zemajām algām, piemēram, feldšere pagastā strādāja par algu — 30 latu mēnesī. Viņi atbildēja arī uz jautājumu, vai atkārtoti izvirzīs savas kandidāturās vēlēšanām.

Pašvaldību vēlēšanas notika 11. martā. Janvārī kā pirmie vēlēšanu komisijām savus deputātu kandidātu sarakstus Preiļos un Līvānos iesniedza sociāldemokrāti.

Latvijas parāds 2000. gada beigās sasniedza 570 miljonus latu.

Tautas partijas Preiļu novada nodaļas programmā, kas publicēta «Novadniekā», pie neka vēloties veicamiem darbiem bija solīts «... pilsētā apkures tarifi jāpārskata (jāpazemina) jau šoziem...». Starp četros gados veicamiem darbiem bija uzskaitīts, ka jāsakārto Preiļu parks un jāatjauno pils, bet medicīnas jomā — «Galvenais uzdevums ir Preiļu slimnīcas saglabāšana». Protams, daudz kas no programmā paredzētā arī izdarīts: izveidots sociālās aprūpes centrs, atjaunots kultūras nams, uzlabots apgaismojums, ielas, ceļi utt.

Preiļus apmeklēja toreizējais premjers Andris Bērziņš. Intervijā «Novadniekam» kā galvenās prioritātes jaunajā gadā viņš nosauca ekonomiskās attīstības turpināšanu, administratīvi teritoriālo reformu un darbības, kas nepieciešamas, lai sagatavotos uzņemšanai ES. Premjers arī atbildēja uz Preiļu rajona iedzīvotājus interesējošo jautājumu par celulozes rūpnīcas būvi, sakot: «Pašlaik šajā lietā strādā liels kolektīvs, kas nodarbojas ar plānošanu, projektēšanu, ģeoloģijas un vides izpēti. Viņiem līdz šī gada vidum jānāk klajā ar konkrētiem projektiem, lai varētu noteikt, kura konkrētā vieta būs vispiemērotākā celtniecībai».

Sagatavoja **L.Rancāne**
Izmantots 2001. gada «Novadnieka» komplekts

NOVADNIEKS

RUBRIKAS: DAŽĀDI, PĒRK, PĀRDOD, MAINA, MEKLĒJU DARBU.

PRIVĀTSLUDINĀJUMS (maksas).

Rubrika _____

Derīgs līdz 24. janvārim.

T				ā				l				r				.			
---	--	--	--	---	--	--	--	---	--	--	--	---	--	--	--	---	--	--	--

Aizpildīšanas noteikums:
viena rūtīņa — viena zīme.

Iesniedzēja vārds, uzvārds _____

Adrese, tālr. _____

Vai sludinājumu ievietot interneta mājas lapā? Jā Nē

Maksa Ls 0,40 (ar PVN).

Jāiesniedz tikai laikrakstā publicētais kupons, kopētus un pa faksu sūtītus nepieņemsim.

DZĪVOSIM SASKAŅĀ AR MĒNESS RITMU

No 23. līdz 26. janvārim **augošs** Mēness. II mēness fāze. No 27. līdz 29. janvārim **pilns** Mēness. III Mēness fāze. Otrā Mēness fāze beidzas pilnmēness laikā. Jo tuvāk tas nāk, jo vairāk neiztērētais organisma spēks un enerģija pārtop uzbudinājumā. Pilnmēness ir periods, kad notiek pāreja no spēka uzkrāšanas uz aktīvu tā tērēšanu. Pašā pilnmēness laikā neiztērētā enerģija mūs plēš pušu, tā kļūst nevadāma. Tieši tāpēc daudzus cilvēkus pilnmēness laikā moka bezmiegs — bagātīgi uzkrātā enerģija neļauj aizmigt. Šajās dienās saasinās nervu darbības traucējumi, mēnessērdzīgie staigā, palielinās ceļu satiksmes negadījumu skaits, pieaug noziedzība. Cilvēki uzbudinās, strīdas, bez jebkāda iemesla saņem skandālu, tāpēc neļaujiet sevi izprovocēt, nesūroķieties par dzīvi, nekritiet izmūšā; Mēness disks sāks sarukt — un viss pāries. Galvenais šajā posmā — mierīgums un līdzsvarotība.

23. janvārī Mēness atradīsies Dviņu zīmē; 24. un 25. janvārī — Vēža zīmē; 27. un 28. janvārī — Lauvas zīmē; 29. janvārī — Jaunavas zīmē. Īpaši jūtīgās ķermeņa zonas:

Dviņos — pleci, rokas, lāpstiņas, atlēgas kauls, plaušas, elpvadi, bronhi, nervi;

Vēzi — krūtis, ribas, kuņģis, liesa, aknas;

Lauvā — sirds, asinsrites sistēma, mugura un

mugurkauls virs jostas vietas, žultspūslis; **Jaunavā** — vēdera dobums, zarnas, aizkuņģa dziedzeris.

23. janvārī čika laiks 13.42 – 24.00.

24. un 25. janvārī piemērotas dienas pirts un ķermeņa kopšanas procedūrām, masāžai. 24. janvārī laudis ir vieglāk uzbudināmi, iespējami konflikti.

26. janvārī čika laiks 00.00 – 16.20.

27. janvārī — istā diena matu kopšanai, griešanai, lai tie ātrāk augtu, būtu veselīgi un frizūra saglabātu formu. Nav ieteicams sauloties solārijā. No plkst. 00.20 līdz 13.00 vēlams atslodze, lietojot tikai ūdeni vai nesaldinātu zaļu tēju, bet 12 stundas pirms un pēc šī laika — viegli sagremojamu, liesu ēdienu.

28. janvāris — istā diena matu kopšanai, griešanai, lai tie ātrāk augtu, būtu veselīgi un frizūra saglabātu formu. Nav ieteicams sauloties solārijā. Jāvairās no alkohola lietošanas — šajā dienā tas kaitē vairāk, var radīt lielākas problēmas.

Čika laiks 19.00 – 24.00.

Šonedēļ populārākie vārdi — Ilze un Zigurds

Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (PMLP) ledzīvotāju reģistra statistikas dati liecina, ka no kalendārā iekļautajiem personvārdiem šonedēļ vispopulārākais vārds ir **Ilze** (11 904), savukārt no viriešu vārdiem — **Zigurds** (1289).

21.01.2013. — 27.01.2013. vārda dienas svin:

Datums	Vārds	Skaits	T.s. dzimuši šogad	Rīga	Rīgas rajons	Citur Latvijā
21.01.	AGNESE	6112	0	1639	683	Liepāja — 264
21.01.	AGNIJA	663	0	155	62	Liepāja — 29
21.01.	AGNE	82	0	28	6	Aizkraukles raj. — 7
22.01.	AUSTRIS	485	0	80	48	Madonas raj. — 20
23.01.	GRIETA	252	1	77	29	Cēsu raj. — 15
23.01.	STRAUTA	6	0	2	1	Alūksnes raj. — 2
23.01.	REBEKA	775	0	192	75	Liepāja — 60
24.01.	KRIŠŠ	423	1	114	57	Kuldīgas raj. — 30
24.01.	KSENIJA	2667	1	1245	197	Daugavpils — 270
24.01.	EGLONS	24	0	5	0	Talsu raj. — 4
25.01.	ZIGURDS	1289	0	286	88	Liepājas raj. — 77
25.01.	SIGURDS	140	0	51	16	Cēsu raj. — 7
25.01.	SIGVARDS	17	0	7	1	
26.01.	ANSIS	938	0	240	90	Talsu raj. — 51
26.01.	AGNIS	824	1	102	54	Talsu raj. — 56
26.01.	AGNETA	237	0	59	26	Liepāja — 22
27.01.	ILZE	11 904	0	3234	1305	Cēsu raj. — 520
27.01.	ILDZE	137	0	39	9	Liepāja — 14
27.01.	IZOLDE	108	0	41	10	Liepāja — 6

PASMAIDĪSIM

Ar ko vīrietis atšķiras no bērna? Principā ne ar ko, tikai bērnu var droši atstāt divatā ar auklīti.

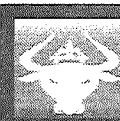
Meitene:
— Vēlies ar mani satikties?
Puisis:
— Tu neesi pilngadīga.

Meitene:
— Vecums nav svarīgs.
Puisis:
— Nuja, un cietums ir tikai istaba.

Vecākie kolēģi saka jaunajam darbiniekam:
— Aizskrien uz veikalu, atnes kādu pārtiku pudeļu šņabja.

Jaunais darbinieks:
— Kādu pārtiku — tas ir cik?
Kolēģi:
— Piecas!

SLUDINĀJUMI, LĪDZJŪTĪBAS

SIA „LATVIJAS GALA”
Iepērk liellopus, aitas,
jaunlopus, zirgus.
Svari. Samaksa tūlītēja.
Tāl. 28761515.

SIA „ALVSTRE”
Iepērk dzīvsvārā
liellopus un aitas.
T. 651 97414

BALTIJAS VĒNU KLĪNIKA
VESELĪBAS CENTRA 4 FILIALE
www.vc4.lv
www.edk.lv
Š. g. 7. februārī Dr. Ints Ūdris,
SIA „Veselības centrs 4”,
BALTIJAS VĒNU KLĪNIKAS
vadošais speciālists, asinsvadu ķirurģis,
flebologs,
pieņems **privātpoliklinikas telpās,**
Raiņa bulv. 7, Preiļos.
Konsultācija + kāju vēnu sonogrāfija – Ls 25.
Pieņemšana pēc iepriekšēja pieraksta
pa tālruni: **65324393.**

SIA AIBI iepērk liellopus, jaunlopus,
aitas, zirgus, cūkas.
Labas cenas.
Samaksa tūlītēja. Svari.
Tāl. 26142514, 20238990.

Pārdod

3 istabu dzīvokli Preiļos. Cena pēc vienošanās. Tāl. 26135215;

AUDI 80 (2.0, mono, 1994. g. izl., sedans, lietie disk, piekabes āķis, ideālā tehniskā stāvoklī, tikko no Vācijas). T.29205578;

AUDI 80 (B4, 1994. g. izl., 2.0 DOCH, jauna TA, jauns akumulators, centrālā atslēga, signalizācija, lietie disk, tumši zilā krāsā, 5-pakāpju ĀK, ABS, Air Bag, Ls 850). T.28259744;

AUDI A6 (1997. g. izl., benzīns/gāze, turbo, 1.8, TA līdz 06.2013.). T.29461164;

AUDI A6 (2.0, 1995. g. izl., melnā krāsā, labā tehniskā stāvoklī). T.29496684;

BMW 525 TDS (1994. g. izl., TA, el. lūka, el. spoguļi, el. stikli, MP3, sudraba krāsā, sedans, Ls 1300). T.27018713;

FIAT BRAVA (1998. g. izl., 1.6, 5-durvju, jaunas M+S riepas, viss labā stāvoklī) vai maina pret auto (ar defektiem, pēc avārijas, ar piekamsu uz jebkuru pusi). T.29295935;

FORD TRANSIT (treilers). T.29170840;

HYUNDAI SONATA (rezerves daļām, 1992. g. izl., cena pēc vienošanās). T.25601982;

KIA SHUMA (1999. g. izl., benzīns, 1.8, TA līdz 09.01.2014., Ls 800). T.29461337;

MAZDA 323C (1996. g. izl., TA līdz 14.06.2013.), MITSUBISHI SPACE WAGON (1994. g. izl., 2.0 TD, TA līdz 24.04.2013., Ls

SIA Lauku Miesnieks
Iepērk mājlopus
Augstas cenas.
Samaksa tūlītēja. Svari.
Tāl. 20207132.

700). T.29134563, 22140577;

RENAULT LAGUNA (1995. g. izl., 1.8, benzīns, mehāniskā ātrumkārbā, TA līdz 07.2013., melnā krāsā, el. spoguļi, el. stikli, MP3, ekonomiska, cena pēc vienošanās). T.22024854 (LMT), 29895890 (ZZ);

RENAULT SCENIC (2001. g. izl., 1.9 DCI, dīzelis, TA līdz 05.2013., zilā krāsā, minivens, auto no Itālijas, elektro, labā stāvoklī, Ls 1780). T.28300079;

SAAB 900SE (melnā krāsā, 2.0, turbo, benzīns, 1997. g. izl., TA līdz 12.2013., Ls 700). T.26343382;

VW 3 (1992. g. izl., 1.8 mono, TA līdz 01.11.2013., lietie disk, plus motors, Ls 400). T.64634562, 28295296;

VW PASSAT VARIANT (1994. g. izl., 2.0, TA līdz 07.2013., automātiskā ĀK, ķiršu krāsā, signalizācija ar tālvadības pulti, piekabes āķis, el. stikli, spoguļi, liela tvertne, nav rūsējusi). T.26114575;

VW PASSAT VARIANT B5 (1997. g. izl., zaļā krāsā, el. stikli, spoguļi, signalizācija, TA līdz 07.2013.). T.27455233;

diskus (lietos, AUDI R15, MITSUBISHI R17, R15). T.26492777;

el. dzinēja sildītāju (dzinēja vieglai iedarbināšanai ziemā, 220 V, Ls 40). T.28825592;

mopēdus (RĪGA 13, arī daļas). T.27840546;

mopēdus (RĪGA 13, DELTA). T.27840546;

paklājiņu (bagāžnieka HONDA CRV, 1995. – 2001. g. izl., jaunu), signalizāciju (EAGLE-MASTER 5200, jaunu). T.29333968;

piekabī (ZUBRĶONOK). T.28777486;

rezerves daļas (AUDI 100 C4, 2.3i, CHRYSLER VOYAGER, 2.5, 3.3i, 1994. g. izl., FORD ESCORT, KA, MONDEO, 1991. – 1999. g. izl.). T.22155800;

rezerves daļas (AUDI 100, C4, 2.8, QUATTRO, 1993. g. izl.). T.28739980;

rezerves daļas (AUDI A4, A6, A8, 80, 90, 100, GOLF 2, 3, 4, PASSAT B3, B4, B5, B5+, SHARAN, VENTO, T4, JETTA). T.27111591.

Pērk metāllūžņus, auto, demontāža.
Augstas cenas.
Strādājam bez brīvdienām.
Tāl. 29198531.

Nu, māmuliņ, kā plecu lakats
Tavs mūžs ir noadīts...

Sērojam līdzī
Annai Vilcānei, MĀMUĻU
kapu kalnā pavadot.

Mājas kaimiņi

Pie tevis iešu, tēt,
Ar ziediem baltiem,
Kad vasara tos bagātīgi sniedz,
Ar egļu zariem,
Sniegotiem un saltiem,
Kad ziema smaržojošas puķes
liegs.

Skumju brīdī esam kopā
ar Mārti Putromu,
no TĒVA atvadoties.
ZS 35. NBN personālsastāvs

Sezonas auglis – hurma

Sākoties aukstam laikam, kad jau jūtams saules trūkums, veikalos parādās tikai pēdējos gados slavīto ieguvusi hurma. Apaļie, oranžie augļi liecina par ziemas un svētku sezonas tuvošanos, jo, atšķirībā no citiem augļiem, kas pieejami visu gadu, hurmai ir gana stīga sezona un ārpus tās tikšanās ar šo oranžo augli notiks reti. Jau oktobrī dārzos novāc vēl zaļu hurmu, saliek kastēs un transportē uz tirdzniecības vietām. Ceļā hurma nogatavojas un veikalos plauktos nonāk mīksta un salda. Hurmas sezona ilgst līdz februārim.

Tūkstošiem šķirņu visā pasaulē

Pašā pasaulē visvairāk audzēta ir japāņu hurma *diospyros kaki*. Kaut arī izklausās neoloģiski, bet japāņu hurmas dzimtene ir Ķīna, kur hurmu audzē jau vairākus gadu tūkstošus. No Ķīnas hurma sāka izplatīties Austrumāzijā un tālāk uz Japānu, un tikai 19. gadsimtā amerikāņu ģenerālis Metjū Perijs aizveda japāņu hurmas stādus uz Ziemeļameriku. Pamazām japāņu hurma sāka izplatīties pārējā pasaulē – Brazīlijā, Kaukāzā, Itālijā, Spānijā, Ēģiptē, Centrālajā un Dienvidamerikā. Šodien tā jau vairs nav viena veida hurma, bet gan dažādas šķirnes.

Izraēlas šarons ir japāņu hurmas un ābola hibrīds. Šarons ir ļoti salds un nesatur tik daudz tanīnu kā japāņu hurma, tāpēc arī garšīgāks. Šaronam ir plāna miziņa, nav kauliņu, un pēc garšas tas atgādina aivu, ābolus un aprikozes.

Kaukāza hurma jeb *diospyros lotus* ir vismazākā no ēdamajām hurmas šķirnēm – tās augļi ir tikai 1-2 cm lieli, toties arī ļoti saldu un bagātīgu garšu. Kaukāza hurmas cits nosaukums ir datelplūme, jo tās garša tiešām ir līdzīga plūmei un datelei, bet senie grieķi to sauca par dievu augli. Iespējams, tieši datelplūme ir tas

brīnumainais lotosa auglis, par ko Homērs rakstīja "Odisejā": tas bija tik garšīgs, ka visi, kas to nobaudīja, aizmirs par došanās mājās un vēlējās visu atlikušo mūžu vien ēst garšīgos augļus.

Melnā hurma jeb *diospyros digyna* nāk no Meksikas. Tikko no koka noņemtam auglim ir spilgti zaļa, spīdīga miza, un iekšpusē tas ir balts. Nogatavojusies šī hurma iekšpusē kļūst melna un garšo pēc šokolādes pudīņa. Tieši tāpēc cits melnās hurmas nosaukums ir šokolādes hurma.

Amerikāņu hurma jeb *diospyros virginiana* aug Ziemeļamerikā, un kopš seniem laikiem Amerikas indiāņi no tās lapām un augļiem izgatavojuši zāles, no lapām kaltējuši un vārijuši tēju, bet no sasmalcinātiem hurmas kauliņiem gatavojuši kafiju. Amerikāņu hurma ir bagāta ar C vitamīnu un kalciju un ir ēdama tikai pilnībā nogatavojusies. Šī hurmas šķirne ir īpaši aukstumizturīga, spēj pārzīmot -30 grādos un savu īpašību dēļ tiek kultivēta reģionos, kur nevalda tropiskais,

hurmai labvēlīgais klimats.

No Filipīnām nāk **velvetābols** jeb *diospyros discolor*, saukts arī par mabolo. Par velvetābolu šo hurmu sauc tādēļ, ka tā ir pārklāta ar mazām pūciņām, kas kairina cilvēka ādu un gļotādu. Gatavam auglim ir spilgti sarkanā miza, kas nepatīkami un asi smaržo pēc siera. Velvetābols garšo pēc ābola un banāna.

Izvēlies gatavu

Tas, kurš vienreiz ir pagaršojis zaļu hurmu, nekad vairs neaizmirsīs tās garšu – tā ir stipra un savelkoša, pilnīgi nebaudāma. Tāpēc to ieteicams pirkt gatavu vai arī negatavu paturēt mājās, lai nogatavojas. Tas nav viegli, jo oranžais tonis, gluži kā Sniegballītes sarkanais ābola tonis, pievelk kā magnētus.

Kā izvēlēties labāko un saldāko? Japāņu hurmai ir divi veidi: savelkošā un nesavelkošā. Savelkošā hurma satur daudz tanīnu un, tikko noņemta no koka, tā nav ēdama. Savelkošo hurmu nogatavina, līdz tas mīkstums

kļūst želejveida, nedaudz caurspīdīgs un medus salds, bet miziņa – plāna un gandrīz caurspīdīga.

Nesavelkošā hurma turpretim ir ēdama cieta, tā nav jānogatavina. Nesavelkošo hurmu dažreiz dēvē par šokolādes vai kanēļa hurmu. To var atpazīt pēc tumši oranžas mizas, brūna mīkstuma un sēklām.

Ja ir sanācis nopirkt negatavu hurmu, tad to var nogatavināt šādi.

✓ Ielikt hurmu vienā maisā vai traukā ar āboliem, banāniem, tomātiem vai bumbieriem. Tie izdala etilēna gāzi un palīdz nogatavināties hurmai.

✓ Paturēt hurmu 10-12 stundas siltā ūdenī 30-40 grādu temperatūrā.

✓ Sasaldēt augļus vismaz uz 4 stundām. Sasaldētās šūnas bojājas un atbrīvojas etilēns, kas nogatavina augļus. Atkausēta hurma būs ļoti mīksta un būs ātri jāapēd.

✓ Sadurt augļus ar spirtu mērcētu adatu.

Hurmu var uzglabāt istabas temperatūrā vai ledusskapī līdz pat pusgadam, un, jo zaļāka ir hurma, jo ilgāk tā glabāsies.

Vērtīga vai bistama?

Hurma ir ļoti vērtīgs auglis – tā ir bagāta ar šķiedrvielām, glikozi, proteīniem, tanīniem, nātriju, kalciju, jodu, dzelzi, kāliju un C vitamīnu. Hurmu jau kopš seniem laikiem izmanto sirds un asinsvadu sistēmas stiprināšanai. Tā ir lielisks līdzeklis cīņā ar hipertoniiju lielā C vitamīna daudzuma dēļ, bet šķiedrvielas palīdz uzlabot gremošanas sistēmas darbību. Pāris hurmu dienā tonizē organismu, uzlabo apetīti un mierina nervus. Hurma satur beta-karotīnus, kas mazina plaušu audzēju risku un ir ieteicama uzturā smēķētājiem. Taču jāuzmanās cukurslimības slimniekiem – hurma satur līdz pat 25% glikozi un citus cukurus.

Neticami, bet salda un sulīga hurma var būt dzīvībai bistama. Hurma satur tanīnus, kas ir atbildīgi par tās īpaši savelkošo garšu. Jo zaļāka ir hurma, jo vairāk tajā ir tanīnu. Šie tanīni kuņģī

reaģē ar kuņģa sulu un veido lipīgu masu, kas līdzīgi cementam savieno hurmas gabaliņus vienā klucī un spēj aizsprostot visu gremošanas sistēmu. Viegļākos gadījumos palīdzēt var Coca Cola, kas sašķel veidojumus. Grūtākos gadījumos līdzēs tikai ķirurģiska iejaukšanās. Īpaši jāuzmanās tiem, kam iepriekš veikta operācija vēdera dobumā. Bet arī pārējiem jāuzmanās un nevajag aizrauties ar hurmu – 1-2 hurmas dienā ir droša deva, kas nekaitēs veselībai.

Kā lieto uzturā

Gatava hurma ir lielisks deserts, hurmu var sagriezt gabaliņos un lietot uzturā svaigu. Jo gatavāka hurma, jo grūtāk to ir pasniegt sagrieztā veidā – tā vienkārši izplūdis pa šķīvi, tāpēc tai nogriez cepurīti un ēd ar karoti. No oranžās ogas gatavo ievārījumus, džemus, želejas, kūkas, kēksus, pīrāgu un pudīņus. Hurmas desertu gatavošana ir īpaši populāra Ziemeļamerikā, un katru septembri ASV rīko pat hurmas pudīņu čempionātu. Hurmas pudīņš pēc konsistences atgādina vēl vienu Amerikas tradicionālo ēdienu – ķirbju pīrāgu – un garšo nedaudz pēc braunija.

Āzijas reģionā populāra ir kaltēta hurma. Hurmas kaltēšana ir vēl viens veids, kā tikt vaļā no savelkošās garšas un ilgstoši uzglabāt hurmu. Hurmu kaltē 2-3 nedēļas un nedaudz sapresē. Kaltētu hurmu pārklāj dabiska cukura kārtā, jo augļi satur daudz cukura un kaltēšanas laikā tas izdalās. Kaltētu hurmu izmanto gan kā patstāvīgu desertu, gan dažādu ēdienu pagatavošanā. Piemēram, Korejā gatavo kaltētas hurmas puņšu un etiķi.

Hurma ir burvīga ne tikai desertos, bet arī salātos, mērcēs un uzskodās. Klasiska ir hurmas un saldu sīpolu kombinācija salātos. Pie gaļas un putnu cepešiem lieliski piestāv hurmas relišs vai čatnijs. Bet novembra un decembra svētku galdam lieliski piestāv pile vai čālis hurmas glazūrā.